Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 71 (16594) | 1984 оной мартын 27, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

АРБАН ХОНОГООР УРИДШАЛАН

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон Хяагтын районой дүрбэн ажахын һаалишад байгша оной нэгэдэхи кварталда һү һаажа, гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь уридшалан бэелүүлээ. Жэшээлбэл, «Дружба» колхозой коллектив хоёр һара хахадай туршада тоһоной заводто 2052 центнер һү тушаажа, даабаряа 52 центнерээр үлүүлээ. Тиихэдэ «Заря» колхозой һаалишад түсэбөө 110 центнерээр, Улаадын, Алтайн совхозууд кварталайнгаа даабарие 13—94 центнерээр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Энэ жэлэй түрүүшын гурбан һарын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ «Дружба» колхозой һаалишад С. Синюшкина, К. Тимухина, А. Бузина, Алтайн совхозһоо Л. Чагдурова, С. Цоктоева, М. Бундаева, Х. Аюшеева, Т. Дайндарова, Улаадын совхозһоо Г. Бычкова, Н. Жарникова, А. Курикалова, А. Климова болон «Заря» колхозой һаалишад Н. Яковлева, М. Жарникова, М. Игумнова, Н. Турпанова гэгшэд горитойхон хубитаяа оруулаа.

Мүнөө түрүү ажахынуудай һаалишад хоёрдохи кварталай тоосоогоор ажаллаха зуураа, үнеэдэйнгээ һү шэмые доошолуулангүй, бүри ехэ продукци абахаар шиидэнхэй.

Н. ДАМБАЕВ.

ХОЁРДОХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБӨӨР

Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозой һү һаалиин хоёр фермын коллектив һү һааха, гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Бүтүү-Зэдын һүнэй фермын һаалишад сагаан эдеэ тушааха гурбан һарынгаа даабарие энэ һарын 9-дэ бэелүүлһэн байна. Харин Зэмхын һү һаалиин фермынхид хоёр хоног хойноһонь түсэбөө дүүргэжэ амжаа.

Түрүүшын фермын малшад һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 110 центнер, зэмхынхид — 270 центнер һү тоһоной заводто худалдаха байһанаа мэдүүлээ.

Нигэжэ эдэ фермынхидэн ашаар совхоз гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа даабарие һарын дүүрэтэр хоёр недели урид бэелүүлээд, хоёрдохи кварталай түсэбөөр хүдэлжэ эхилээ.

Ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Зэмхын һаалишад Ханда Доржиева, Елена Дашеева, Бүтүү-Зэдын һүнэй фермын түрүүшүүл Ринчин-Ханда Шоенова, Валентина Жигжитова гэгшэд шалгаржа гараһан байна.

Т. БАДМАЕВА.

Улаан-Үдын районой «8-ое Марта» колхозой һаалишад жэл ерэхэ бүри гүрэндэ һү тушааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Эндэ 13 һаалишад 286 үнеэ һаадаг. Түрүү һаалишад Нина Веднеева, Анна Козлова, Анна Бурундукова, Екатерина Шапошникова гэгшэд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишад, эгэшэ дүү хоёр Марина, Людмила Шапошникованууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

Хэжэнгын районой «Первомайский» совхозой һаалишад урданайнгаа солые тэхэрюулэн, байгша оной 1-дэхи кварталда амжалтатай хүдэлжэ гараба. Хэрбээ түсэбэйнгөө ёһоор 1650 центнер һү һааха байһан һаа, тэрэнээ 1712 центнертэ хүргэжэ амжаба.

Ажахын амжалтада Вознесеновкын һаалиин фермын коллектив горитой хубитаяа оруулна. Тэдэнэр кварталайнгаа түсэбһөө гадуур 140 центнер һү һаагаа, гүрэндэ тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Энэ фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикын габьяата малшан Надежда Кузьминична Вторушина, районой нёдондо жэлэй чемпион Мария Павловна Бадулина гэгшэд түрүүлнэ. Оройдоол түрүүшынгээ жэл хүдэлжэ байһан залуу һаалишан Людмила Мякотина мүн лэ һайнаар хүдэлжэ байна.

В. ТОКТОХОЕВА.

АЖАЛ ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

Энэ жэлэй түрүүшын кварталда Баргажанай районой ажахынууд 11000 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Тэрэнэнь 1000 шахуу центнерыень Бодонон совхоз бэелүүлхэ зорилготой. Тиимэһээ тус совхозой Һүбын һүнэй фермын һаалишад жэлэй эхинһээ эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Эндэхи арбан дүрбэн һаалишадай арбан гурбаниинь түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнэ. Дүршэлтэй һаалишад А. Н. Наргулева, В. И. Колмакова, Л. Д. Осмачко, А. В. Плеханова, мал адуулагшад В. В. Сангадиев, С. А Яковлев, В. И. Усынин, Н. Б. Питеркаев, тэжээл буйлуулагша В. И. Бельков гэгшэд оролдосото ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Тус фермэһээ үдэр бүри 14 центнерһээ доошо бэшэ сагаан эдеэн тоһоной заводто эльгээгдэнэ. Фермын коллектив нэгэдэхи кварталай түсэбые уридшалан дүүргэхэ бүхы арга боломжотой.

— Бидэ энэ жэлдэ алишье зүйлэй тэжээлээр дуталдалгүйбди. Жэлэй эхинһээ һү ехээр һаахын түлөө үнеэдээ эртэ тугаллуулха зорилго табинхайбди, — гэжэ фермые даагша, Буряадай АССР-эй габьяата малшан Ирина Александровна Русакова хөөрэнэ. — Нёдондо жэлэй ноябрь һараһаа хойшо 143 үнеэн тугаллаа. Март һарада үшөө хорёод үнеэн түл үгэхэ юм.

Фермын һаалишад гунжануудые тэжээлээр баян байха үедэ тугаллуулаад, һайнаар һаажа, һүтэй үнеэд болгохые оролдодог.

— Манай һаалишад бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэнэ гэхын аргагүй, — гэжэ фермые даагша үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Эндэ, юрэдөө, хүн бүхэнэй арга боломжые һайса хаража үзэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Лукерья Осмачко 15 үнеэнһээ сүүдхэдэ 170 килограмм, тиихэдэ Прасковья Кокорина 14 үнеэнһээ 100 килограмм һү һаана. Нүхэр Кокорина түсэб даабаряа дүүргэдэг, ажалдаа хандасатай эхэнэр. Минии һанахада, хажуудамнай хэгдэжэ байһан ажалай баян дүршэлые үшөөл багаар шудална, хэрэглэнэ гээшэ хабди. Социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ биранагүйбди.

Һүбын фермын мал хуушарһан байрада үбэлжэнэ. Шэнэ далынь ерэхэ намар ашаглалгада үгтэхэ юм. Тиихэдээ тус фермэдэ һү һааха поточно-цеховэ арга нэбтэрүүлэгдэхэ юм. Гэбэшье энэ ушарые хүлеэжэ байнгүй, үбэлэй, хабарай үедэ сагаан эдеэ ехээр үйлэдбэрилхын түлөө Һүбын фермын малшад бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн оролдожо байна.

Ц. ТОГОНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ҺҮ ҺААМАА ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Түнхэнэй районой Саянай совхозой түбэй һү һаалиин фермын коллектив энэ жэлэй март һарада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо сүүдхэ бүридэ дунда зэргээр 400 килограммаар ехэ һү һаана. Эдэнэр даалгагдаһан малаа зүбөөр харууһалһанай, зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлһэнэй ашаар нимэ үндэр дүн туйлаа бшуу. Ингэжэ эндэхи һаалишад һү һаамаа үдэр бүхэндэ дээшэлүүлжэ байнхай. Мүнөө сүүдхэдэ дунда зэргээр үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, үнеэн бүриһөө 1—1,5 килограммаар дээшэ һүн абтана.

Тус фермын түрүү һаалишад Анна Сыреновна Бандеева, Евдокия Жамсаевна Сыденова, Зинаида Чимитовна Ангархаева болон бусад үдэртэ үнеэн бүриһөө 9—10 килограмм һү һаана.

Энэ коллектив һү гүрэндэ тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр хараалһан. Ингэжэ тэдэнэр тоһоной заводто дүн хамта 1050 центнер сагаан эдеэ тушааха юм. Түбэй фермынхид түсэбһөө гадуур 108 центнер һү гүрэндэ худалдаха зорилготой.

Н. ДАШИЕВ.

ШАЛГАРАГШАД ТОДОРОО

Зэдын районой Оёорой совхозой Тохойн отделениин Владимир Степанович Федотовой хүтэлбэрилдэг хони үсхэбэрилэгшэдэй томодхоргдоһон бригада эрхим амжалта туйлажа, районой ажахынуудай хонишодой бригадануудай дундаһаа эрхимлээ. Дүршэлтэй эмхидхэгшэ Иван Федорович Аксентьевэй эрхилдэг тус отделениин дурсагдагша бригадын эхэ хонидой отарануудта ажаллагшад бүхы 3339 эхэ хониндоо 3366 хурьга абанхай, гарза хоролтогүй тэнжээнэ. Энэл отделениин үниинэй хонишон Иван Егорович Тереховэй даадаг отарада 556 эхэ хониндоо 556 хурьган абтажа, тус коллектив дахяад зуутанайнгаа зэргэдэ гараба.

Түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа, районой түб һууриин — Петропавловкада ажалай алдар солын туг үргэгдэбэ.

Б. ЖИГЖИТОВ.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ УУЛЗАЛГА

Үнгэрһэн жэлдэ һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ район соогоо илажа гараһан түрүүшүүл Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниинуудай бага зал соо үсэгэлдэр сугларжа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэбэ. Уулзалгые республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** нээжэ, оролто үгэ хэлээ. Удаань һаалишад — Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой **Д. Д. Очирова**, Зэдын районой «Октябрьский» совхозой **Г. В. Дашиева**, Хяагтын районой Ехэ-Нугын совхозой **А. Я. Кривогорницына**, Улаан-Үдын районой Ивалгын ОПХ-гай **А. Б. Гомбоев**, Яруунын районой Нарһатын совхозой **Ц-Д. Ж. Гурожапова**, Баргажанай районой Шитханай совхозой **Н. С. Максимов**, Кабанскын шубуунай фабрикын **Е. Н. Перевозникова**, ахамад зоотехнигүүд — Загарайн районой «Гигант» колхозой — **Н. Г. Заиграев**, Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой **В. Н. Адушеев** болон бусад ажал хэрэг тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Түрүү һаалишад сагаан эдеэ элбэгжүүлхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэдхэхэ уряатайгаар республикын бүхы һаалишадта хандаһан хандалга баталан абаба. Гадна жэлэй туршада үнеэн бүриһөө гурба мянган килограмм һү һааһан һаалишадһаа бүридэһэн клуб бии болгохо асуудал зүбшэгдэжэ, тус клубай дүрим зохёогдоһон байна.

Энэ уулзалгада Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. С. Семенов**, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ **В. П. Убеев**, КПСС-эй обкомой таһагые даагша **Б. Н. Николаев**, министрнүүд болон республикын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Түрүү һаалишад Ивалгын ОПХ-гай һүнэй комплексын коллективэй ажал хэрэгтэй танилсаа.

Манай корр.

КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

1986—2000 онуудта арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые, хүн зоной һуудал байдал хангалгые хүгжөөлгын комплексно программа табиха хэрэгые хүтэлбэрилхэ, хинаха талаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой комиссиин ээлжээтэ заседани КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиевай түрүүлэлгэ доро мартын 23-да болобо.

Программа зохёон табилгада хабаатай асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшонор В. И. Лахтин, С. А. Ситарян гэгшэд энэ асуудалаар элидхэлнүүдые хэбэ.

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй, СССР-эй Наукануудай академиин, министерствэнүүд болон албан зургаануудай, союзна республиканууда Министрнүүдэй Соведүүдэй хабаадалгатайгаар СССР-эй Госпланай зохёоһон ороной хүн зониие эд бараагаар хангаха, тэдэнэй һуудал байдалые һайжаруулха асуудалнуудые шиидхэлгын хараа бодолой проектые комисси хаража үзөөд, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые, хүн зоной һуудал байдал хангалгые хүгжөөхэ талаар хараалагдаһан шэглэлнүүдые гол түлэб һайшааба. Комисси дээрэ зүбшэн хэлсэлгые хараада абажа, энэ хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ гэһэн дурадхал оруулагдаһан байна.

Хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые, тэдэнэй мүнгэн олзо хараада абажа, эд бараа үйлэдбэрилгын, хүн зоной һуудал байдал хангалгын хэмжээнүүдые тододхохо шухала гэжэ заагдаба.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын тула бүхы түхэлэй түүхэй эд болон материалнуудые үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ тэрэ эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө, тэдэниие үйлэдбэрилгын техническэ хэмжээе дээшэлүүлхын, хүн зоной худалдан абалгын эрилтэ хэрэглэмжын хубилжа байһан ушарта дары анхаралаа хандуулхын, арадай хэрэглэмжын бүхы зүйлэй эд бараанай ассортиментые саг соогоо шэнэлхын, шанарыень һайжаруулхын түлөө министерствэнүүдэй, албан зургаануудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала. Нютагай нөөсэ баялигуудаар арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөлгэдэ союзна республиканууда Министрнүүдэй Соведүүдэй урда ехэ зорилгонууд табигдана гэжэ тэмдэглэгдээ.

Бүхы түхэлэй хангалгые нилээд үргэдхэхэ хэмжээнүүд зүбшэгдэн хэлсэгдэбэ. Бүхы министерствэнүүд болон албан зургаанууд, тэдэнэй мэдэлдэ байһанһаа дулдыдангүй нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай ба эмхинүүдэй энэ хүдэлмэридэ хабаадаха байһаниинь шухала удха шанартай гэжэ заагдаба. Энэ хэрэгтэ нютагай зургаанууд онсо үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Методологическа хэдэн асуудалнуудые, тэрэ тоодо хүн зоной һуудал байдал хангалгые түсэблэлгэтэй, бүридхэлдэ абалгатай холбоотой асуудалнуудые хаража үзэхыень дурадхагдаа.

Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар И. В. Капитонов, Н. И. Рыжков гэгшэд комиссиин заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Байбаков, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаев, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. М. Мишин, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, союзна республиканууда Министрнүүдэй Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд комиссиин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

Совет политическэ плакадай выставкэ мартын 21-дэ Москвада, В. И. Ленинэй Түбэй музей соо нээгдэбэ. Тэрэ вождиин түрэһөөр 114 жэлэй ойдо, музейн байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдана. Ленинскэ темые, В. И. Ленинэй захяа заабаринуудые дүүргэхын түлөө совет арадай тэмсэлые элирхэйлэн харуулһан графическа хуудаһанууд эндэ табигдаа.

Шэнэ зүйлнүүдэй дунда РСФСР-эй арадай уран зурааша В. Ивановой «Ленин — вождь», «Ленин — оюун ухаан бодолто», «Ленин — хүнһөөл һаа һайн хүн», «Арад болон парти бата нэгэдэлтэй» гэһэн зохёол бүтээлнүүд онсо өөрын шэнжэтэй байһаараа шалгарна. Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ наһатай уран зураашадай гаргаһан плакадууд эндэ табигданхай.

Выставкын һүүлшын бүлэг уран зурагай искусствын хурса хэлээр табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө совет арадай тэмсэл тухай, экономико, эрдэм, соёлые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан амжалтанууд тухай, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политика тухай хөөрэнэ.

(ТАСС).

ЛЕНИНСКЭ КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ УГТУУЛАН

ГАБШАГАЙГААР АЖАЛЛАХААР БЭЛЭМДИ

Предприятинуудай, барилганууд, эмхинүүдэй коллективүүд коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Габшагайгаар ажаллаха, эрхим һайн шанартай продукци гаргаха гээшэ тэдэнэй уряа болоно. Габшагай вахтын үргэлжэлжэ байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд ингэжэ мэдээсэнэ:

ЛЕНИНГРАД. Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ Балтиин судна бүтээлгын заводой корабельнүүд субботнигой үдэр «Россия» гэжэ атомоходой барилгые үргэлжэлүүлхэ юм. Тэдэнэр арга нөөсэнүүдээ нарииваар хаража үзөөд, судные болзорһоонь хахад жэлээр урид барижа дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаба. Ажалай һайндэртэ эдэбхитэй бэлэдхэл тэдэнэй хүдэлмэридэ туһална. Верфиин олохон ажалша коллективүүд графигһаа уридлан хүдэлнэ. Ажалаа шэнэ аргаар эмхидхэлгэ тэдэнэртэ туһална.

КИЕВ. Эндэхи «Большевик» заводто субботнигой тоосоогоор түрүүшын хэдэн тонно металл алмагдаба. Хабтайлгагдамал түмэр үлэгдэлгүйгөөр отолхо арга энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлһэн байгаа. Апрелиин 21-дэ бэлэдхэлэй бүхы үйлэдбэриин хүдэлхэдэ, элбэг хүрэхэ булад алмахые эндэ хараалагданхай. Энэ үдэр машина бүтээгшэд хүдөө ажахын оньһон техникын шиинэнүүдые бэлдэхэ агрегат олоор бүтээжэ гаргаха юм.

МИНСК. Минскын дулаасуулгын түхеэрэлгэнүүдэй заводто субботнигой үдэр автомат шэнэ лини ашаглалгада оруулагдаха. Тус лини алмагдаһан нөөсэнүүдээр хүдэлхэ байна. Шудхалаагай хэрэгүүдтэ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, хэдэн арбаад хүниие сүлөөлхэ арга олгохо энэ техникые хурдан түргэнөөр хабсаржа байна. Энэнь ажалай һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа коллективэй амжалтатайгаар дүүргэхэ байһые элирхэйлэн харуулна. Субботнигой үдэр предприятиин коллектив 118 мянган түхэригэй продукци гаргаха юм. Тэрэнэй хахадынь арьбалагдаһан материалнуудаар гаргагдаха.

(ТАСС).

УЛААН ТУГ
УРЯАЛНА, УЯЛГАЛНА

АМЖАЛТАТА АЖАЛААРАА ХАРЮУСАХАБ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, онсо шалгарhанайнгаа түлөө КПСС-эй ЦК-

ШЭНЭ ИЛАЛТА ТЭЭШЭ

гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн Хоринин районой ажалшад түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоно. Арадай ажахын гол hалбари бүхэндэ урдынгаа амжалтануудые бүри арьбадхажа, саашадаа улам үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахын түлөө тэмсэл үргэдэжэ байна.

Табан жэлэй гурбадахи жэлэй хугасаа соо районой арадай ажахы эрхим дүнгүүдые туйлажа, үйлэдбэрилдэг продукцынгаа шанар hайжаруулhан, ажалай журам бэхижүүлhэн байна. Промышленнэ продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэб 538 мянган түхэригөөр үлүүлэгдээ гэхэ гү, али 101,7 процент дүүргэгдэhэн байна. Мүн ажалай бүтээсэ 4 процентээр дээшэлээ бэлэй.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада промышленнэ предприятинүүд болон барилгын эмхинүүд бүтээн гаргаhан продукцияа гүрэндэ худалдаха даабаряа 102,7 процент дүүргэжэ, үйлэдбэрилhэн продукцынгаа өөрынь үные 1,3 процентээр доошолуулhан байна.

Ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Хүрбын, Дээдэ-Үдын леспромхозууд, Хоринин, Дээдэ-Тайлсын мехлесхозууд, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха районой үйлэдбэриин управлени, Хүрбын леспромхозой Бага-Хүрбын модо бэлэдхэлэй пунктын коллективүүд эрхимлэжэ, олон садай дундаhаа «Бурводстройн» барилгын управлениин нүүдэл-оньhожоруулагдамал колонниин, үйлэдбэриин «Бурятсельхозмонтажкомплект» нэгэдэлэй нүүдэл-оньhожоруулагдамал колонниин коллективүүд шалгарhан, эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаhан байна.

Эндэ үйлэдбэри дээрээ эрхим hайнаар ажаллажа, олондо жэшээ харуулан ябагшад гэбэл, Хандагайн леспромхозой модо зөөдэг автомашинын жолоошон Иван Андреевич Борисов, Хүрбын леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадые хүтэлбэрилэгшэ Михаил Федорович Мартынов, модо бэлэдхэлгын мастер Надежда Борисовна Ковандина, «Бурятцелинстрой» трестын нүүдэл-оньhожоруулагдамал 335-дахи колонниин барилгашадай бригадир Василий Михайлович Кучумов болон бусад мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Үнгэрhэн гурбан жэлэй хугасаа соо хүн зоной hуудал байдал hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Энэ сагай туршада байрын 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаба. Гадна худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалтын эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулагдаhан байна.

Районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалша коллективүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, үйлэдбэри дээрээ эрхим дүнгүүдые туйлаhан байна. hүүлэй гурбан жэлэй удаа магтаалда хүртэhэн, районой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэhэн байна.

Гэхэтэй хамта районой барилгын эмхинүүд барилгахабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа 108,9 процент дүүргэхэ зуураа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө 104,5 процент дүүргээ. Бу-

дунгүүдээр гүрэндэ hү, мяха, ноохо, ороohо таряа, хартаабха худалдалгаар түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Илангаяа Дээдэ-Тайлсын совхозой коллектив жэл бүри хододоо шалгарhан, хараалhан зорилгонуудаа дүүргэжэ шадаhан байха юм. Үнгэрhэн гурбан жэлдэ мяха үйлэдбэрилхэ даабари 107, hү—102, ноохон—103 процент, мүн эдэ продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэhэн байна. 1983 ондо тус ажахын туйлаhан амжалтанууд бүришье hайн. Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа шалгарhанайнгаа түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Үйлэдбэри дээрэ үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилдэг hаалишад Ф. Р. Оцимик, М. Д. Хайрутдинова, Р. Д. Ибатулина, В. А. Дампилова, Г. А. Цыбикова, Г. О. Жамсуева нёдондо үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү haaгаа.

Гадна бригадна подрядай ёhо гүримаар ажалладаг үхэрнүүдые шэхэн таргалуулгын гүүртын малшад А. Е. Петраускас, И. Н. Яковлев, В. Г. Цырендоржиев гэгшэд даалгагдаhан хүдэлмэреэ нарин нягтаар бэелүүлнэ.

Энэ жэлэй туршада тус ажахын hаалишад үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2000 килограмм hү haaxa, гүрэндэ тушаагдаhан үхэрэй тус бүриин шэгнүүрые 360 килограммда хүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табинхай.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада районой совхозууд ороohото ургамалнуудай баян ургаса хуряажа, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө 171 процент дүүргэhэн байна. Хүрбын совхозой коммунист, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Х. Н. Бадмацыренов, «Георгиевский» совхозой коммунист О. А. Катин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторно-тараан ажалай бригаданууд тус бүрээ гектарай 20,6—13,5 центнер ургаса хуряажа алдаршаhан байна.

Дээдэ-Тайлсын совхозой Николай Иванович Умновай хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай звено эрхим дүнгүүдые туйлаа бэлэй. Даажа абаhан тарилгынгаа гектар бүриhөө 146 центнер ургаса хуряажа, районой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

1983 ондо районой ажахынууд hү тушааха түсэбөө 114, мяха — 104.5 процент дүүргэбэ. Гүрэнэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ Дээдэ-Тайлсын, Үдын, Хүрбын, Хоринин, «Георгиевский» совхозуудай коллективүүд горитойхон хубитаяа оруулhан байна.

Ажалдаа үнэн сэхээр, коммунис ёhоор хандажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг Үдын совхозой түрүү хонишон, партиин гэшүүн Георгий Мархаевич Бимбаев, Анаагай совхозой ахалагша хонишод СССР-эй Верховно Соведэй депутат Дулма Жимбуевна Дондокова, Бадмажап Доржиевич Дондоков, Хүлэй совхозой hаалишан Ульяна Федоровна Землянухина, Дээдэ-Тайлсын совхозой hаалишан Федосия Рамазановна Оцимик, Хоринин совхозой малшан Зоригто Цырендоржиевич Жамбалов, «Георгиевский» совхозой адуушан Владимир Федорович Сорокин, шубуушад Татьяна Ильинична Ович, Евдокия Федоровна Курбатова гэгшэдэй туйлаhан илалтые онсо тэмдэглэлтэй.

Ябажа байгаа энэ жэлэй туршада районой ажалшадай урда горитойхон зорилгонууд табигдана. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ бүхыдөө 11240 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэхэ гү, али түсэбhөө гадуур 220 мянган түхэригэй продукци гаргажа, нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, бүхы продукциин хэмжээ 2 процентээр дээшэлүүлхэ, ажалай бүтээсые түсэбhөө гадуур 1,5 процентээр нэмээхэ гэhэн түсэб табинхай. Хүдөө ажахын продукциин өөрын үные 0,5 процентээр хямдаруулжа, түлишэ, цемент, электрын элшэ хүсэ 3 процентээр, барилгын материалнуудые — 4,5—5 процентээр, шэнгэн түлишэ — 7 процентээр алмаха зорилго хараалагдаhанхай.

Районой совхозууд 29 мянган центнерhээ бага бэшэ мяха, 60.400 центнер hү, сэбэр утаhаарнь тоолоходо 1910 центнер ноохо абажа, гүрэндэ 27.900 центнер мяха, 51 мянган центнер hү, 1910 центнер ноохо тушааха уялгатай. Мүн 3,3 миллион үндэгэн тушаагдаха зэргэтэй.

Мүнөө районой совхозуудта хурьга абажа түлжүүлхэ халуун хаhа дүүрэнтэбэ. Илангаяа Үдын, Дээдэ-Тайлсын, Хоринин совхозуудта хурьга абаха хаhа эмхи гуримтайгаар ябуулагдана. Үдын совхозой бэрхэ хонишод Г. М. Бимбаев, Б. Н. Бумбеев, Ш. Д. Банзаргашеев, гэгшэдэй даадаг отаранuудта 100 эхэ хонин бүриhөө 100 гаран хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэжэ байна. Мүнөө эндэ түл абалгань үргэлжэлhөөр.

Энэ жэлдэ 1000 тонно ороohо таряа, 300 тонно хартаабха, 530 тонно овощ, 320 тонно витаминтай ногооной гурил гүрэндэ тушаагдахаар хараалагдана. Гектар бүриhөө 12 центнер ороohон, 100 центнер хартаабха, 170 центнер овощ хуряагдажа абтаха ёhотой. Эдэ даабаринуудаа сүм дүүргэхын тула хабарайнгаа тарилгые саг болзортонь hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ районой бүхы механизаторнуудай, тарялангадай шухалын шухала зорилго мүн.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, районой ажалшад үйлэдбэриин бүтээсэ бүримүhэн дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые hайжаруулха, ажалай журам саашадань бэхижүүлхээр тэмсэхэ зуураа, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа зорюулха байна.

П. БАХАЕВ,
КПСС-эй Хоринин райкомой нэгэдэхи секретарь.

ТУЙЛАЛТАНУУДАА АРЬБАДХАН...

Манай совхозой коллектив hүүлэй гурбан жэлэй туршада ороohото ургамалнуудай баян ургаса хуряажа абаhан байна. Хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 17049 центнер ороohо тараан суглуулагдажа, амбаарта оруулагдаа. Гүрэндэ хамта дээрээ 5 мянга гаран центнер тараан тушаагдажа, даабаримнай 2473 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна.

Тарялан, сабшалангай баян ургаса хуряаhанhаа уламжалан, гүрэндэ hү, мяха, ноохо тушааха гурбан жэлэй, мүн үнгэрhэн жэлэй түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Түрэл Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа, ашаглагдаагүй нөөсэнүүдээ сүм хэрэглэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаха гэhэн зорилго механизаторнуудай урда табигдана.

Манай тракторно-тараан ажалай бригада хоёрдохи жэлээ хамтын подрядай гүримаар ажаллажа байна. Коллективнай ехэ бэшэ юм. 18 механизаторhаа бүридэнхэй. Бидэндэ 12 трактор, 9 комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникэ даалгагданхай.

Совхозой тарялан бүхыдөө 2424 гектарта нэмжыдэг. Тэрэнэй 1500 гектарынь манай бригадада үгтэhэн юм.

Хамтын подрядай гуримаар ажаллажа эхилhээрнай ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, продукциин шанар hайжаруулагдаа, ажалай журам сэхижүүлэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ тарялангай гектар бүриhөө 20,6 центнер ургаса хуряагдаа hэн. Энэнь урзанданайхиhаа долоон центнерээр ехэ болоно.

Ажалдаа түрүү онол арга — хамтын подряд нэбтэрүүлhэнэй удаа механизатор бүхэнэй хэhэн хүдэлмэриин зарим дүнгүүдые зэргэсүүлхэдэ hонирхолтой. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада бригадын гэшүүн бүхэн 13866 түхэригэй хүдэлмэри бүтээгээ. Энэмнай урзанданайхиhаа 7513 түхэригөөр ехэ.

Механизаторнуудай hара бүриин ажалай түлөөhэншье дээшэлжэ, дунда зэргээр 287 түхэригтэ хүрэбэ.

Үшөө тиихэдэ түлишэтоhодолгын материалнууд нилээд алмагдана. Түсэбэй ёhоор тарялангай гектар бүриие элдүүрилгэдэ 4,4 центнер түлишэ гаргашалагдаха байбал, 3,8 центнертэ хүргэгдөө. Тиин хамта дээрээ 47,9 центнер түлишэтоhодолгын материалнууд, мүн 1737 түхэригтэ запас-

ХЭЛЭhЭНДЭЭ ХҮРЭХЭБДИ

Манай совхозой hү hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэн, үйлэдбэри дээрэ журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тиин урдаа табигдаhан зорилгонуудаа, абаhан социалис уялгануудаа сүм дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Коллективэй гэшүүн бүхэн продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, шанарыень hайжаруулхын, мүн өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө горитойхон хүдэлмэри ябуулна.

Республикын түрүү ажахынуудай мал ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл hайшаан дэмжэжэ, ажалай эмхидхэл нарижуулан hайжаруулhанай удаа нилээд амжалтанууд туйлагдаа. hү haaжa, гүрэндэ худалдаха үнгэрhэн жэлэймнай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэhэн юм. Жэшээлбэл, үнинэй hаалишад, партиин гэшүүд Александра Краснопеева, Нина Уварова, Ольга Скворцова, Капитолина Красикова, Нина Машанова гэгшэд эрхим hайнаар ажаллажа, түсэбэй дүүргэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулhан байна. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада эдэнэр бултадаа үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2200 килограмм hү haaгаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 300 килограммаар ехэ болоно.

Манай ажахын hаалишад Сэлэнгын районой мал ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаhан үүсхэлые халуунаар дэмжэн, арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, үбэлэй haрануудай туршада үнеэн бүриhөө 1250 килограмм hү haaxa гэhэн үндэр уялга абаа hэн. Мүнөө hаалишад хараалhанаа бэелүүлхын түлөө эрхим hайнаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

1984 оной туршада манай фермэнүүдэй коллективүүд 8500 центнерhээ бага бэшээр hү haaxa гэhэн уялга абаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 600 центнерээр ехэ болоно. Урдаа табигдаhан энэ даабари дүүргэжэ боломоор арга шадабари манда бии. Мүнөө манай фермэнүүд дээрэ бригадна подрядай түрүү онол арга нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай.

hаалишан мэргэжэлтэй байhан хадаа өөрынгөө ажал тухай хөөрэхэ хүсэлтэйб. Нёдондо үнеэн бүриhөө 2350 килограмм hү haaгааб. Тиин түсэбөө 450 килограммаар үлүүлэн дүүргээ hэм. Мүн тугалнуудые абаха даабари амжалтатай дүүргэгдээ. Мүнөө арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, бүри hайнаар ажаллажа, үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ үндэр дүнгүүдые туйлаха хүсэлэнтэйб. Үнеэднишье урдынхиhаа ехээр hү үгэнэ. Суугдхын туршада тус бүриhөөнь 10—13 килограмм hүн haaгдана.

Хүдэлмэридэмнай зарим тэды дутагдалнууд дайралдана. Малаймнай байранууд

хуушараа. Үбэлдөө хүйтэн. hаалишад, үхэршэдэй ажал оньhожоруулагданагүй. Мүн ажалай үедэ журамаа алдагшадтай шанга тэмсэл ябуулагданагүй. Элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтанагүй.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг бидэнэйе саашадаа бүри hайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахыемнай уялгална, шэнэ хэрэгүүд тээшэ батаар зоригжуулна.

У. ЗЕМЛЯНУХИНА,
Хүлэй совхозой Тарбагатайн фермын hаалишан.

ХЭШЭГЫНЬ ЕХЭ

Манай Ааланай отделени жэл бүри гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Нёдондо бүхыдөө 1800 центнер тарган мяхан тушаагдаа бэлэй. Түсэбэй дүүргэлтэдэ түрүү малшад, партиин райкомой гэшүүн Дугар Базарович Ринчинов, ажахын үнинэй дүршэл ехэтэй үхэршэдэй нэгэн Балдоржо Абидуевич Жапов гэгшэдэй оруулhан хубита ехэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Эдэнэр жэл бүри харууhалжа байhан малайнгаа шэгнүүрые ехээр нэмээдэг болонхой.

Партиин гэшүүн Д. Б. Ринчиновэй бригадада 134 үнеэн, гунжан даалгагданхай. Тэдэнь барандаа тобир тарганаар ондо орожо байна. Шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй сагта шэгнүүрынь ехээр дээшэлнэ. Үгтэhэн тэжээлээ hайнаар буйлуулжа малдаа үгэнэ. Адхашье үбhэ, hолоомон хиидэ гаргашалагданагүй. Наруули дулаан үдэр малаа хагданда, мүн тарянай үлөөдэhэн дээрэ бэлшээнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ тугаллаха болоhон үнеэдээ амяарлаад, тусгаар харууhанда табинхайбди.

Цырен-Дулма эхэтэеэ 124 үнеэ харууhална. Зунай, намарай сагта үнеэдээ, тугалнуудаа hайнаар бэлшээжэ таргалуулаа hэмди. Үнгэрэгшэ зундаа ажахымнай үбhэ тэжээл элбэгээр сабшажа абаа бэлэй. Мүн тарялан дээрэhээ hолоомон суглуулагдаа. Тиин манай гүүртэ тэжээлээр дутамаг бэшээр хангагдаhан байха юм.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй туршада үнеэн бүриhөө түл абтаа. Тугалнуудаа найман hара болгоод эхэhээнь haлгаахадаа тус бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 120—130 килограммда хүргөөбди.

Манай энэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаа бэшэ. Бидэнэй хүдэлмэридэ совхозоймнай зооветеринарна мэргэжэлтэд саг үргэлжэ туhалалсаа. Саг дарыдань туhатай зүбшэл заабари үгэдэг байгаа.

Мүнөө жэлдэ ажахы доторнай социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Ажалай тэмсэлэй дүнгүүд саг дарыдаа согсолон гаргагдана. Ажахын мэргэжэлтэд тусхай графигай ёhоор тугалнуудаймнай шэгнүүрые тодорхойлон абаад, тэжээлэйнь рационииc шэнээр зохёожо үгэнэ. Холын гүүртэ, отарануудта хүдэлжэ байгшадые ажаhуудалай, худалдаа наймаанай, соёлой болон медицинын талаар хангалга hайжараа гээд тэмдэглэлтэй.

З. ЖАМБАЛОВ,
Хоринин совхозой мал адуулагша.

БАЯН ҮРГАСЫН ЭЗЭН

Зураглал

Михаил Иванович Шевченко тухай магтаалай үгэнүүдые олон хүнhөө дуулаа хүм. Заабол уулзажа хөөрэлдэсэд, ажал хүдэлмэритэйнь танилсахаяа Хасууртын совхоз зорижо ошоо бэлэйб.

Гэр байрыень асуужа мэдээд, заатагүй уулзахаар ошоходом, Михаил Иванович сабшалан дээрэ тошо мүлhэнэй али зэргээр халин гараажа, тогтожо байhаниие шалгахаяа үни ошонхой байба.

Эртэ бодоhон хүнэй ажалынь бүтэсэтэй байдаг юм гээд урда сагай оньhон үгэ соо хэлэгдэдэг. Тиимэhээ Михаил Иванович жэлэй ямаршье үе сагта заабол эртэхэн бодожо, гэртэхи, гадаагуурхи ажалаа хэлсээд, үглөөнэй наранай үшөөл гараагүй байхада, ажалдаа — сабшалангаа эрьежэ үзэхэеэ ошодог заншалтай.

— Манай звенодо 424 гектар сабшалан даалгагданхай. Нёдондо, урзанда жэлнүүдтэшье баян ургаса хуряагдаа — гээд нүхэр Шевченко хөөрэнэ.— Сабшалан дээрэ түүрэсэн жэлэй туршада ажал хэгдэнэ. hөөг бургааhанhaa шулуу шохойhоо сэбэрлэхэ, үрэжэлыень hайжаруулха, наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэй ха юм,— гэбэ.

— Шевченкын звеногой сабшалан дээрэ бэлхүүhэндэ хүрэмэ ногоон ургажа, зунай hэрюухэн hэбшээндэ долгисон эбхэржэ байдаг юм. Баян ургаса ургуулжа, эрхим шанартай үбhэ хуряажа абахын тула даажа абаhан сабшалан дээрээ Михаил Иванович ехэ хүдэлмэри хэдэг гээшэ ааб даа.

Холо ойроhоо Хасууртын совхозой коллективэй ажал хэрэг хаража шэнжэлхээр ерэhэн нэгэ заримашуулай толгойдо «хүбүүниинь ажахын директорэй тушаалтай ха юм, тиимэhээ нимэ амжалта туйлаа юм бэшэ гү?» гэhэн бодолнууд түрөөдшье абадаг ха.

Энэмнай тон буруу бодол. Үнэнэй механизатор, наhан соогоо эхэ газараа элдүүрилжэ хүн болоhон энэ нүхэрнай хүбүүнэйнгээ дунда hургуули дүүргээд байхадань, Омск хотын гидромелиоративна институдта hуража, эрдэмтэй мэргэжэлтэ болохыень эльгээhэн байха. Энэнь эсэгэ хүбүүн хоёрой хоорондохи мэргэжэлэй талаар уг залгамжалга болоно бшуу.

Мүнөө совхозой директорээр хүдэлжэ яоahан тэрэнэй хүсүүн Анатолий дээдэ hургуули дүүргээд, хэдэн жэлэй туршада абатала хамта ажаллаа. Ажахын ахамад мелиораторшье hаа, олон юумэ эсэгэhээ ойлгожо, мэдэжэ абаа. Нютагайнгаа үhа голой хэдыдэ үерлэдэг, хэды шэнээн болоод, урасхалайнь хуушан hабадаа ородог, шэмэрүүн шанга хүйтэнэй үедэ газарай хүрьhэ сүмэ сохин бурьялан га-

ТОО, БАРИМТАНУУД

ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үйлэдбэри дээрэ амжалтануудые туйлажа шалгарhанайнгаа түлөө Хоринин районой Үдын совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэжэ, ВДНХ-гай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаа бэлэй.

• • •

1982—1983 онуудай малай үбэлжэлтые амжалтатайгаар үнгэргэхын, мал ажалай продуктнуудые ехээр абажа гүрэндэ худалдахын түлөө союзна болон автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, автономито округуудай, районуудай, колхоз, совхозуудай, ажахынууд хоорондын ба хүдөө ажахын бусад предприятинүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр эрхимлэhэн Хоринин районой Хүрбын совхоз КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа hэн.

• • •

Зунай амаралтын үедэ районой hургуулинуудай hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай хүдэлмэри hайнаар эмхидхэн ябуулаhанайнгаа түлөө Хоринин район СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

• • •

1983 ондо Үдын совхозой эрхим хонишон, коммунист Георгий Мархаевич Бимбаев 100 эхэ хонин бүриhөө 130 хурьга, хонин бүриhөө 4,6 килограмм ноохо хайшалжа, районой чемпион гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө юм.

• • •

Хүрбын совхозой Тэгдын отделениин Х. Н. Бадмацыреновэй хүтэлбэрилдэг тракторно-тараан ажалай бригадын гэшүүд Бэлшэрэй 36 гектарай гектар бүриhөө 36,6 центнер ургаса хуряаhан байна. Энэнь район дотор эгээл ехэ дүн мүн.

ЖУРАМТАЙГААР, БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР...

Манай ажахын коллектив Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулжа, үнгэрэгшэ жэлэй туршада гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө 118, мяха—111, ноохо —102 процент дүүргэhэн байха юм.

Нёдондо манай тракторно-тараан ажалай бригадын механизаторнууд бригадна подрядай гүримаар ажаллажа, горитойхон амжалтануудые туйлаhан байха юм. 4100 гектар тарялангай гектар бүриhөө 13,5 центнер ургаса хуряажа абаа. Тэдэнэй хамта 1100 гектарта таригдаhан шэнэисын гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 17,6 центнер ороohо таряа суглуулаа. Нигэжэ ороohо таряа гүрэндэ тушааха даабаряа 2 дахин үлүүлэн бэелүүлээ.

hүүлэй үедэ манай совхоз үбhэ тэжээл урдынхиhаа ехээр хуряажа абадаг болоо. Гурбан жэлэй саада тээ бүхыдөө 28—29 мянган центнер үбhэ хуряадаг байhан haa, үнгэрэгшэ жэлдэ 49 мянганда хүргөөбди.

Ажахын түб Георгиевка hууриннаа 120—140 километрэй зайда оршодог Тагын hөөг бургааhанда, дошо болдогто дарагдаhан 800 гаран гектар газар сэбэрлэжэ, үндэhөөрнь hайжаруулhанай hүүлээр сабшалан болгожо ашаглаабди. Тиин эндэhээмнай 20 мянга шахуу эрхим шанартай үбhэн хуряагдаа. Саашадаа ургасыень дээшэлүүлхээр эндэ лугомелиоративна ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Мүн энэ шадарай ой тайгын, хадын холын бэлшээридэ зунай үедэ 1200 үхэр, адуун hүрэг харууhалагдана. Ойрын жэлнүүдтэ эндэ байрын гэрнүүд, малай үбэлэй байранууд баригдахаар хараалагдана. Юуб гэхэдэ, сабшагдаhан үбhэн тэндэ үбэлжэhэн адууhа малда гаргашалагдаха болоно.

Тэжээл саашадаа улам элбэгжүүлхын тула энэ түсэбтэ табан жэлэй туршада Майла, Шара-Горхон, Сорхо, Баруун-Үльдэргэдэхи сабшалан, бэлшээриин газарнуудые hөөг бургааhанhаа, шулуу шохойhоо сэбэрлэжэ, үрэжэлтэ хурьhыень үндэhөөрнь hайжаруулха түсэбтэйбди. Энэ хүдэлмэриин hүүлээр тэндэhээ 10—15 мянган центнерhээ бага бэшэ үбhэ тэжээл хуряажа абаха арга олдохо болоно. Мүн эндэ 250 шахуу малай үбэлэй байра шэнээр баригдаха юм. Энэ тойроной газарнуудые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула Майла хүрэтэр зайн галай элшэ хүсэ дамжуулха лини татахабди.

Мүнөө хүдөө ажахын хамаг оньhон техникэсэ, трактор, машинануудаа бэлэн болгожо, үрэhэ хүрэнгэеэ таринилгын шанарта хүргэжэ байнаабди. Хабарай тарилгын харюусалгата хүдэлмэреэ агротехничеэкэ хаhа болзортонь hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэhэн зорилго урдаа табигдана.

Нёдондо 52 мянган центнер ороohо таряа хуряажа, гүрэндэ тушааха түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн, үрэhэ хүрэнгэеэ хүсэд хүрэхөөр хааhан, нииитынгээ адууh. малые талха тарянай зүйлөөр хүсэд хангаhан байнабди.

Совхозой парткомой гэшүүн О. А. Катинай хүтэлбэрилдэг тракторно-тараан ажалай бригадын гэшүүд hүүлэй үедэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Мүнөө жэлдэ хамта дээрээ 60 мянган центнерhээ бага бэшэ ороohо таряа хуряаха байна гэхэ гү, али гектар бүриhөө 14 центнерhээ бага бэшэ таряа суглуулжа абаха хүсэлэнтэйбди.

Совхозой малшад hаалишад, хонишод 100 эхэ мал бүриhөө 95 хурьга, 90 тугал, 100 унага тэнжээхээр уялгатай ажаллажа байна.

Мүнөө жэлдэ бүхыдөө 11 мянга гаран хурьган абтаха юм. Хурьгадаа тус бүриин дунда зэргээр 20 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээнь амяарлахабди. Гүрэндэ тушаагдаха малай тус бүриин шэгнүүр 380 килограммда хүргэгдэхэ юм. Мүн үнеэн бүриhөө 2000 гаран килограмм hүн haaгдаха байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ хүн зоной hуудал байдал hайжаруулха, тэдэнэй хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд хангахын тула соёлой, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай ажал hайжаруулагдана. Эдеэ хоолой ба мебелиин магазинууд шэнээр түбхинэбэ. hү hаалиин хоёр фермэдэ улаан булан баригдажа, hаалишад ажалай hүүлээр эндээ сугларжа, хүдэлмэриингөө дүнгүүдые согсолхо, амарха, газетэ, журналнуудые уншаха, радио шагнаха, телевизор хараха аргатай болобо. 200 номертой телефонно автомат станци, бани, фельдшерскэ пункт, байрын гэрнүүд олоор баригдаа. Гэбэшье эдэ бүгэдэ бидэнэй хэрэглэмжэ, эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангана гүй.

Сэрэгэй уялгата албанhаа бусажа ерэгшэд, мүн дунда hургуули дүүргээд түрэл совхоздоо hайн дураараа үлэжэ ажаллаха дуратай залуушуулай олон болоhо байhаниинь hайшаалтай. Тэдэнэй гэр бүлэ болоhо түбхинэхэдэнь, баhал шэнэ ууҗам гэр байраар хангаха хэрэгтэй болодог. Тиимэhээ саашадаа шадал зэргээрээ байрын гэрнүүд олоор баригдаха юм. Энэ харюусалгата ажал совхозой барилгашадай хүсөөр бүтээгдэхэ байна.

Манай совхозой ажалшад түрэл партиингаа декабриин (1983 он) ба февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, урдаа табигдаhан зорилгонуудаа, абаhан социалис уялгануудаа үндэр бүтээсэтэйгээр дүүргэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулжа, шанарыень hайжаруулхын түлөө, мүн ажалай журам бүри бэхижүүлхээр эрмэлзэнхэй ажалланад.

П. ЗАХАРОВ,
«Георгиевский» совхозой директор.

...ЛЬГА ТАШАЛГАН ДОРО

...hургуулинуудай ректорнүүд Мухарин Умарович Умаров, Глеб Иванович Русов болон бусад бии.

Дамжуулгын Улаан туг барюулхаяа ерэhэн РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын Дээдэ hургуулинуудай Главна управлениин начальнигай орлогшо Петр Алексеевич Жильцовто үгэ үгтэбэ.

— Һуралсал болон ниитын ажалда туйлаhан ехэ амжалтануудайнгаа түлөө танай институдай коллектив энэ үндэр шагналда хүртэбэ. Энэ ушартай дашарамдуулан, та бүгэдые Россин Федерациин Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзуудай республиканска комитедэй зүгhөө халуунаар амаршалхыем зүбшөөгыт,— гэжэ тэрэ хэлэбэ.— Танай институдай кафедра, лабораторинуудта ажалай hайн эрхэ байдал олгогдонхой байна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, коллективтнай материально-техническэ hайн баазатай болонхой. Энэ хадаа таанадай hайнаар ажаллахые уялгална ха юм.

Таанадай дунда ажал хүдэлмэридөө, hуралсалдаа бии байгаа арга боломжонуудаа, эдэбхи хэшээлээ дүүрэн элсүүлжэ, зорюулжа байдаг нүхэд ехэ олон. Тиимэhээ тэдэнэй аша габьяагаар мүнөөдэрэймнай хамтын баяр ёhолол боложо байна.

Саашадаа энэ Улаан тугаа батаар барижа, институдайнгаа хэтын хадагаламжада үлөөхын түлөө ажал, hуралсалдаа ехэ амжалта туйлан, элүүр энхэ ябахыень институдай хүдэлмэрилэгшэдтэ, студентнэртэ нүхэр П. А Жильцов хүсөөд, дамжуулгын Улаан тугые РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзай республиканска комитедэй Хүндэлэлэй грамотатайгаар халуун альга ташалган доро барюулба.

Институдай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгhөө түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэй ород хэлэнэй кафедрые даагша, профессор О. А. Нечаевада үгэ үгтэнэ.

— Буряад арадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай нэрые зүүжэ байhан институдта 40-дэхи жэлээ ажаллажа байнаб. Үнгэрhэн үе соо нимэ ехэ хүндэтэ ушарай болоhые бэлээр hанаадхихын аргагүй байна. Манай хизаар Совет засагай жэлнүүдтэ танигдашагүйгөөр хүгжэн hалбараа. Урда сагта үгы байhан удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна буряад үндэhэн соёл, искусство болон уран зохёол дээдэ хэмжээндэ гаранхай. Совет hургуули хадаа хүгжэлтынгөө шэнэ шатада хүрэжэ ерэбэ. Үе сагайнгаа эрилтэнүүдтэ харюусама, бэлэдхэл hайнтай багшанарай кадрнуудые гаргаха хэрэгтэ бүхы оролдосоо хандуулхабди,— гэжэ нүхэр О. А. Нечаева онсолон тэмдэглээ.

— Түрэл институдайнгаа энэ ехэ шагналда хүртөөд байхада, шэлэhэн мэргэжэлээ улам бүри нарибшалан шудалжа, эрдэм мэдэсээ арга заатагүй үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ хүсэл дахин дахин түрэнэ. Саашадаашье жаяг журамтайгаар, hайнаар hуралсажа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй байхабди, —гэжэ институдайнгаа эбтэй эетэй студентнэрэй ехэ бүлын үмэнhөө хари хэлэнэй факультедэй оюутан, Ленинскэ стипендиат Эржена Хамаганова мэдүүлбэ.

— Энэ үндэр шагнал хадаа парти, правительствын зүгhөө манда хандуулагдажа байдаг халуун анхарал оролдолгын үшөө нэгэ тодо гэршэ болоно. Дамжуулагдаhан энэ туг манай коллективэй саашадаашье hайнаар ажаллахые, hуралсахые уряална, уялгална гээшэ. Тиимэhээ энээнииε саашадань дамжуулалтагүй, институдтаа хэтэдэнь үлөөхын түлөө оролдохобди.— гэжэ ректор, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр И. А. Батудаев нэрьемэ альга ташалган доро мэдүүлээд, үндэр шагналда хүртэhэнтэйнь дашарамдуулан, суглааршадые халуунаар амаршалба. Удаань КПСС-эй горкомой секретарь Г. Д. Басаев амаршалгын үгэ хэлээ.

Баяр ёhололой суглаанда КПСС-эй обкомой эрдэмэй болон hуралсалай зургаануудай таhагые даагшын орлогшо В. Б. Цыбикдоржиев, республикын Гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов гэгшэд хабаадалсаба.

Суглаанай түгэсхэлдэ институдай уран hайханай коллективэй, мүн «Байгалай долгинууд» гэжэ арадай ансамблиин ехэ концерт үгтөө.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дамжуулгын Улаан туг барюулалгын үе.

В. ПЕТРОВОЙ фото.

Бурядай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 50 жэлдэ

ОРШУУЛГЫН ДЭНШЭЭ ХАРГЫ

НЭГЭ хэлэнhээ нүгөө хэлэндэ оршуулга хэхэ гээшэ бэлэн хүдэлмэри бэшэ юм. Уран зохёолшын хэлэнэй баялигые, бэшэлгын онол маягые тон гамтайгаар сахижа, ондоо яhанай уншагшын hонорто хүргэхын тула оршуулагша хэдэа горитойгоор лэ хүлhэеэ адхаха баатай болохо.

«Ном зохёожо зобонхаар, оршуулга хэбэл дээрэ бэшэ гү? Нэгэ хэлэнhээ нүгөө хэлэндэ оршуулха гээшэмни жороо тэргэдэ hуугаад, дардам тэгшэ харгыгаар гүйлгэжэ ябаhандал адли юм ааб даа»,— гэжэ зарим нэгэ нүхэд оршуулагшын хүдэлмэри тушаа ярилдадаг. Үгы даа! Оршуулга хэхэ гээшэмнай шэдхэ шэрэнги соогуур бургааhанай мүшэртэ нюураа шэрбүүлэн ябажа жүдхэлгэн, хахалhан газар дээгүүр хаhаг тэргээр донгоруулган гээшэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Оршуулгын харгы нилээдгүй дэншээ юм.

Орон доторнай оршуулгые зохеохы ажалай ёhотой искусство болгожо шадаhан оршуулагшад олон юм. Би ород хэлэн дээрэ оршуулагшад тухай хэлэнэ бшууб даа. Имагтал тэдэнэй нүхэд ёhоной халуун сэдьхэлэй ашаар, тэдэнэй нойроо мартан, баатарлигаар ажаллаhанай ашаар олонациональна совет литературын түүхэдэ баhа hуурияа олоhон М. Ауэзов, Э. Межелайтис, Р. Гамзатов, Н. Думбадзе болон бусад олон уран зохёолшодые нэрлэжэ болохо юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ буряад уран зохёолшодой бүтээлнүүд ород хэлэн дээрэ элбэгээр оршуулагдадаг болонхой. «Советский писатель», «Молодая гвардия», «Советская Россия», илангаяа «Современник» хэблэлнүүд буряад зохёолшодой романуудые, повестьнуудые, шүлэгүүдые ном болгон гаргана. Бүри hүүлэй үедэ гараhан номуудые нэрлэбэл, Д. Эрдынеевэй «Ехэ уг», Г. Раднаевагай «Сагаан hара», В. Петоновой «Газарай татаса» гээд тоолохобди.

Буряадай уран зохёолшодой номуудые Москвагай мэдээжэшье, залуушье оршуулагшад ород аялгада оруулна гээшэ. Тэхэ зуура Буряад орондо ажаhуудаг, ажаллажа байдаг ород уран зохёолшод М. Степанов, В. Корнаков, А. Щитов, М. Шиханов, А. Румянцев, В. Липатов гэгшэд буряад нүхэдэйнгөө зохёолнуудые эдэбхитэйгээр оршуулдаг байна. Эдэнэй дундаhаа М. Степановые илган, тэрэнэй оршуулгын ажал ябуулга тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

Михаил Николаевич Степанов хадаа залуу наhандаа өөрынгөө хуби заяае Буряад оронтой холбоо юм. Ажал ябуулгаяа юрын хүдэлмэришэнөөр эхилээд, шэнэ байдал эсаран мандагша революциин дали доро болбосорон ургажа, журналист, уран зохёолшо, мэдээжэ оршуулагша болоhон намтартай.

М. Н. Степановай оршуулагша болоhон ушар өөрын түүхэтэй юм. Анха түрүүн 1936 ондо залуу журналист Михаил Степанов «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ хүдэлхөөр эльгээгдэжэ, Буряад орондо дайнай дүүрэхэ болотор ажаллаа. Тиихэдээ республикын хото, хүдөө нютагуудаар нилээн ябаhан, нилээн олон хүнүүдээр уулзаhан гэжэ мэдээжэ ааб даа. Тоогүй олон очеркнууд, зураглалнууд, мэдээсэлнүүд газетын хуудаhануудта бэрлагдадаг hэн бэзэ. Дайнай hүүлээр түрэл Ленинградтаа бусаад, тэндээ ажаллажа байтараа, Курск эльгээгдэжэ, тэндэхи областной газетэдэ хүдэлөө.

Зүгөөр эдир залуудаа ажаллаhан дайдань — Байгал шадарай үзэсхэлэн гоё байгаали, сэбэр сэдьхэлтэ хүн зониинь М. Степановай hанаанhаа гарадаггүй hэн. Тиигэжэ удангүй Буряад орондо журналист бусажа ерээд, дахин республиканска газетэдэ эсэшэгүйгөөр хүдэлжэ эхилбэ.

1952 ондо М. Н. Степанов гэнтэ хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ, олон hара соо больницын орон дээрэ хэбтэхэ баатай болоо. Иимэ хүндөөр үбшэлhэнэй удаа зохеохы ажалда бусаха тухай бодохоньшье аймшагтай байгаа. Теэд М. Степанов бүхы хүсэ шадалаа зангидан, үбшэеэ булижа, жэл үнгэрөөд байхада, хүдэлмэриингөө столой саана hуужа шадаа бэлэй.

Холуур ябажа, олон зонтой уулзажа шадахаа болеошье hаа, республикын уран зохёолшодтой, журналистнуудтай холбоо барисаатаа таhалаагүй hэн. Сүлөөтэй үедөө Буряадай уран зохёолшодой бэшэhэн прозые ород хэлэн дээрэ оршуулха талаар гуурhаяа туршадаг болобо.

Буряадай түүхые, соёл болбосоролые, байгаалиие, хүн зоноинь ажаhуудалые, абари зангые hайн мэдэхэ болоhон хадаа олон бэрхэшээлые дабаха аргатай болоhон байгаа. Үгэнүүд бэшэ, харин зохеолой удха, лингвистическэ үгүүлэлнүүд тэрэ зандаа бэшэ, харин дабтагдашагүй реалис искусство оршуулагдадаг юм гэжэ hургадаг уран зохеолой совет оршуулгын гуримые баримталдаг М. Степанов олон бэрхэшээлые эрэлхэгээр дабажа, урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлжэ захалаа hэн. Удаан шэлэжэ, шүүжэ байнгүй, Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи» гэhэн романиие оршуулха гэжэ М. Степанов гансата шиидэбэ.

М. Степановай оршуулга булянда hайшаагдажа, түбэй болон нютагай газетэнүүдтэ hайшаалай, магтаалай үгэнүүдые багтааhан бэшэгүүд олоор толилогдоhон байха. Тэдэ бүхы материалнуудые, жэшээнүүдые дурдахын аргагүй hэн хойноньБелоруссиин бэлигтэ поэт, ниитын ажал ябуулагша Максим Танкын намда бэшэhэн бэшэгhээ хэhэг харуулха дуран хүрэнэ:

«Банзарай хүбүүн Доржые» абаад, ехэ hонирхон уншажа эхилээб. Шэмэ шүүhэтэйгээр, уран хурсаар бэшэгдэhэн байна. Ном соо дуран, сэдьхэлэй ольhон ехэ байна. Амиды, хадууса ай образуудаар геройнгоо, арадайнгаа ажабайдалые, сэдьхэл бодолыень, этигэл найдалыень автор харуулжа шадаа.

Өөрөө уншаад, Танай эльгээhэн энэ зохидхон гоё бэлэгтэй нүхэдөө танилсуулхаб».

Ч. Цыдендамбаевай романде М. Танкын үгэhэн үндэр сэгнэлтэ М. Степановайшье уран гоё оршуулгада хабаатай гээшэ ааб даа.

Оршуулгада туйлаhан түрүүшынь амжалта буряад литературада М. Степановай hууриие олгоо.

«Богонихон саг соо «Банзарай хүбүүн Доржи» гэжэ роман республика доторoo үргэнөөр мэдээжэ болоод, удангүй бүхэсоюзна уншагшадай hонорто хүрөө hэн. (М. Степанов оршуулаа). Энэ амжалтань гэнтэ тохеолдоhон ушар бэшэ юм. Доржи Банзаровай баhа hаныг харуулхадаа, XIX зуун жэлэй түрүүшын хахадта оршожо байhан буряад нютага ажабайдалые олиишье таhалаань hонсор, удха түгэлдэрөөр автор зураглаа ха юм. Ажалша арадай тон тодо, элдэб шарайта түлөөлэгшэдэй образуудые тэрэ бангуулжа шадаа. Ешэ Жамсуев, Борхоног, Үхинхэн, Эрдэмтэ гэхэ мэтын бэлигтэй, сэсэн хүнүүдые харуулhан байна. Тэдэнэй баярые ба зоболонгые, тайшаагай болон баяшуулай баhалга доромжолготой тэмсэлыень, ород арадай эрхим түлөөлэгшэдтэй нүхэсэhыень үнэншэмеер харуулаа. Ажабайдалай эгээл гүн соо — Доржи хүбүүн. Һонюуша, зоригтой тэрэ хүбүүн оршон байдалай үзэгдэлнүүдые газар дуhаангүй хадуужа ябана», —гэжэ Чимит Цыдендамбаев, тэрэнэй «Банзарай хүбүүн Доржи» гэжэ роман» гэhэн статья соогоо хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор В. Ц. Найдаков бэшэhэн байна. 1981 ондо Москвагай «Советский писатель» хэблэлээр Ч. Цыдендамбаевай хоёролжон романай дахин хэблэгдэхэдэ, эрдэмтын тус статья [illegible] хабсаргалта болгон үгтөө hэн.

Тэхэ зуура буряад хэлэн дээрэ тиимэ гоёор бэшэгдэhэн романай хамаг шэмэ шүүhые сдоо газар дутаангүйгөөр ород уншагшын hонорто хүргэжэ шадаhан оршуулагша авторай амжалтаhаа хүртэлсэхэ эрхэтэй бэшэ гү!

Зохеохы арга боломжоёо бэдэрхэ зуураа М. Степанов арадай аман зохёолой баялигтай золгоо hэн. Аман зохеолой хизааргүй баян жасаhаа Гэсэр тухай үльгэрые шэлэжэ, үхибүүдтэ зорюулан, «Гэсэрэй хэпэлтын пэлмэ» гэhэн номые найруулан бэшэжэ, 1964 ондо хэблээ hэн. Ажалша зониие аршалдаг, элдэб эсын мангадхайнуудые бута сохидог баатарые эдир уншагшад hайшаан угтаа.

Буряадай хэблэлээр гараhан энэ ном хадаа Хүүгэдэй номой ба уран шэмэглэлэй түрүүшын бүхэроссин выставкэ дээрэ медальда хүртөө hэн.

Удаань буряад арадай аман зохеолой баялигhаа үшөө хэдэн сюжет «шүүрдэжэ», эдир уншагшадта уран гоё номуудые бэлэглэлыень үндэрөөр сэгнэлтэй. Тэдээн соохоонь «Ерэнсэй мэргэнэй хүбүүнэй алдарта ябадал» онсо илгарна. Тус найруулгыень Буряадай номой хэблэл 1982 оной hүүл багта хэблээ hэн. Бухэлиие үрэохидэг, бүтүүе залгидаг дайсадhаа түрэл дайдаяа, зобожо түлижэ байhан арад зоноо аршалжа, сэлмэг огторгой харуулhан баатар хүбүүндэ эдир уншагшад үнэн зүрхэнhөө дурлаа.

Онтохон үльгэрэй шэдитэ хүсэтэй үгэнүүд, арад зоной хизааргүй hайхан фантази эдир уншагшадта хододоо дүлэ байдаг. Анхандаа аман зохеол дамжан, манай үе хүрэтэр ерээд, hүүлдэнь суглуулагдан бэшэгдэжэ ниитэлэгдээд, удаань уран зохёолшо-оршуулагшын гуурhан дороhоо шэнээр мүндэлэн, муу hайн хоерые илгажа, үнэн юумэн хододоо мандан иладаг юм гэжэ эдир уншагшадай ухаандэ hайхан бодолой үрэhэ тарихада, гоёл бэшэ гээшэ гү!!

М. Степановай үшөө нэгэ оршуулга тухай тогтоллой. Тэрэнь хадаа Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ роман болоно. 1950 ондо тус романай түрүүшын оршуулга барлагдаhан юм. Тэрэ оршуулга хадаа ямаршье хүндэгэн шүүмжэлэлые даажа шэдэхагүй байhан байгаа. Тиигээд удаань үшөөшье ондоо оршуулагшад романиие ород хэлэн дээрэ оршуулха hэдэлгэ гаргаhан байха.

Буряад арадайнгаа тооhогүй сэбэр, тунгалаг булагай бурьялаан мэтэ баян хэлээр, аман зохёолой субад эрдэнинүүд мэтэ оньhон хошоо үгэнүүдые элбэгээр шэнгээhэн зохёолые ород хэлэн дээрэ оршуулха гээшэ бэрхэтэй байгаа hааб даа.

Нэгэдэхеэр, буряад хэлэ мэдэхэгүй, имагтал мүр мүрэйнь оршуулгые урдаа барихаш.

Хоёрдохёор, оршуулгын хүдэлмэри бэелүүлхэдээ, авторай үндэhэн маягые харуулхын тула «буряад аялгын шэнхинэн доро» хүдэлхэ хэрэгтэй бшуу.

Гэбэшье имагтал М. Степанов лэ Х. Намсараевай прозын онсо маягые ойлгожо, яhала барагоршуулга хээ гэжэ hанагдадаг.

М. Степановай эрхилhэн оршуулга Н. Рыбко, В. Сергеев гэгшэдэй оршуулгын ажал ябуулгада горитойхоноор нүлөөлhэн байха. Эдэнэр буряад прозын яhала олон бүтээлые оршуулhан юм.

Хэрбээ уран hайханай оршуулгын хүдэлмэри хэзгүй hаа, хэн мэдэбэ, М. Н. Степанов «Байгалай туужые», «Үүрэй сайхалаар hүни мүхэдэг», «Түргэн голой эрье дээрэ» гэhэн олондо мэдээжэ болоhон романуудаа бэшэхэшьегүй байгаа аалам.

Һаяхан 70 наhаяа тэмдэглэбэшье, ажалайнгаа столой саана хүдэлмэрилhөөр лэ hууhан оршуулагша, Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо М. Н. Степановта зохёохы ажалай үндэр ехэ амжалтые хүсэхэ дуран хүрэнэ.

А. БЕЛОУСОВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ч. Цыдендамбаев М. Степанов хоёр табяад онуудта.

М. Степановай архиhаа.

...Н ТҮРЫН АНХАРАЛААР

...нэй ажабайдал hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ бэлэй. Түрүүшын жэлдэ эндэ оройдоол 32 hурагша, захиргаанай 5 хүдэлмэрилэгшэд ородог байгаа. Харин мүнөө тад ондоо байдалтай. Энэ предприяти дээрэхи үйлэдбэриин 4 участогто 220 гаран хүн ажаллана. Харадаггүйшүүлэй ажалшье хубилан hайжараа. Мебельнэ блогууд, сеткэнүүд болон бусад хэрэгсэлнүүд эндэ бүтээгдэнэ. Мүн түмэрэй хэрэгсэлнүүд олоор хэгдэнэ. 1983 ондо арадай хэрэглэмжын продукци бэлдэлгэ 1 миллион 400 түхэригтэ хүрэжэ, түсэбтэ даабаринь 52 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ.

ВОС-ой предприятиин гэшүүд түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө нэгэнтэ бэшэ КПСС-эй Советскэ райкомой, арадай депутадуудай городской, районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байна. 1983 ондо городой хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгаhан гаража. КПСС-эй Советскэ райкомой дамжуулгын Улаан тугаар 3 дахин шагнагдаhан байна. Инвалидуудай салин 1983 ондо дунда зэргээр 113 түхэригтэ хүрэнэ. 50-hаа 120 түхэриг хүрэтэр тэдхэмжэ үгтэнэ, мүн хуулиин ёhоор хүнгэлэлтэнүүд байгуулагданхай.

Предприятиин бүхы гэшүүд ууралаар дулаасуулагдадаг гэрнүүдтэ байдаг. Үйлэдбэриин түрүүшүүл Н. Н. Перхорова, Г. А. Черенцова, Д. Н. Раков, Н. А. Шапхаев, С. И. Кованова, Т. Е. Иванова гэгшэд абаhан уялгануудаа hараhаа hара бүри үлүүлэн дүүргэдэг. Мүн эндэ дайнай инвалидууд И. Д. Серебренников, И. И. Крапивин, И. Р. Цинкевич, П. П. Путилов, Н. А. Говорин болон бусад ветеранууд олон жэлэй туршада ажаллажа ябанад.

ВОС-ой hуралсалай-үйлэдбэриин предприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха, амарха, сүлөө сагаа hайнаар үнгэргэхэ бүхы арга боломжонууд бии. Тэдэнэй мэдэлдэ 20 хүнэй байха хамтын байра, клуб, библиотекэ, радиоузел гэхэ мэтэ оршоно. Библиотекын радиогоор уран hайханай зохёолнууд саг үргэлжэ дамжуулагдажа байдаг.

Республиканска, городской больницануудай врачнууд долоон хоног бүри ерэжэ, харадаггүйшүүлэй бэеын элүүрые шалгадаг, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Республиканска больницын нюдэ аргалдаг таhагые даагша Н. Б. Боянова эндэ саг үргэлжэ ерэдэг, зүбшэл заабари үгэдэг юм.

Һуралсалай-үйлэдбэриин предприятиин клубай дэргэдэ хоорой, драматическа, хореографическа кружогууд хүдэлнэ. Уран hайханай харалгада хабаадагшад городой эмхи зургаанууд болон предприятинуудта ошожо, hонирхолтой концерт наада харуулдаг.

Эндэ үбэлэй, зунай спартакиаданууд үнгэргэгдэдэг. ГТО-гой нормонууд тушаагдадаг. Илангаяа шатар наадалга ехэ дэлгэрэнхэй. 1-дэхи, 2-дохи разрядай 10 шатаршад эндэ тоологдоно.

Гэбэшье предприятида дутуу дунданууд олон. Үйлэдбэриин хоёр дабхар байшан бариха гэhэн түсэб олон жэл соо баталагданагүй. Хүдэлмэрилэгшэдые хангалгада мүн лэ дутагдалнууд ушарна. Зүгөөр предприятиинхид дутагдалнуудаа усадхахын, hайн шанартай, ехэ продукци гаргахын түлөө оролдон ажалланад.

В. МОГЗОЕВ.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

...ДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

...Европодо ...нүүдые ба буу ... адли тэгшээр ... хөөрэлдөө... пленарна ... социалис ... ЧССР-эй ... И. Шестак үгэ ... Варшавска ...эмхиhээ сэрэгэй ... болохые орол... США-гай, ...гэмээр ... байдал улам орёо түгшүүрилтэй боложо байна гэжэ тэрэ хэлээ. Иимэ оршон байдалда үйлэ хэрэгүүдэй аюултай хүгжэлтые зогсоохын тула социалис оронууд ехэ хүсэл оролдолгонуудые гаргана. Венэдэхишье хөөрэлдөөнүүдтэ тэдэнэр иимэ зорилго урдаа табина.

Гэбэшье НАТО-гай оронууд бүтэмжэтэй hайн, али алиндань таарамжатай шиидхэбэринүүдые олохо замда гарахые арсана. Хөөрэлдөөнүүдэй энэ шатын түрүүшын пленарна заседани дээрэ баруунай тала иимэ хараа шэглэл баримталhан байгаа. Хөөрэлдөөнүүдые нилээд урагшань даошуулжа, Түбэй Европодо сэрэгэй хүсэнүүдэй хёмороо зүришэлдөөе hуларуулжа эхилхэ арга олгоhон социалис оронуудай шэнэ ябуулгануудые тоонгүй, НАТО-гай гүрэнүүд СССР ба Варшавска Договорой эмхиhээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые оролдожо байна. Энэ hэдэлгын ямаршье үрэгүй байhые социалис оронууд, хөөрэлдөөнүүдэй ябаса элирхэйлэн батална.

...РЕНЦИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭЭ

...Ливанда на...лэрэлгые түй...енциин хоёрдо... дүүрэбэ. Пре...айель, Нацио...ан абаралгын ...(НС) хүтэлбэри... Джумблат, С. ...Караме, шии...» гэжэ хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ Н. Берри, энэ араб гүрэнэй бусад политическэ ба шажанай партинуудай, эмхинүүдэй түлөөлэгшэд юhэн үдэрэй турша соо Ливандахи байдалые гуримшуулгын, амгалан тайбан байдал хангалгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна. Орон доторой политическэ доройтон уналгые үнэн зүбөөр гуримшуулан шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн социально-политическэ үндэhэн хубилалтануудые хэхэ программа, мүн национальна нэгэдэлэй правительствые эмхидхэн бүридүүлхэ дурадхалнуудые Ф Н С-эй ба шиидүүдэй «Амаль» гэжэ хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд Лозаннада оруулба.

БҮХЫ ХҮН ТҮРЭЛТЭНДЭ АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

ПРАГА. Түрүүлэн добтолго хэхэ зорилготой американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолго энэ түбиин арадуудай аюулгүй байдалда уршаг тойбо татана гэжэ ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек ханиёhоной албанай хэрэгээр Чехословакида ерэhэн НДРЙ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Азиз Ад-Далитай эндэ уулзахадаа мэдүүлбэ.

Адли тэгшэ эрхын ба али алиндань аюулгүй байдалай гол ёhонуудта үндэhэлhэн СССР-эй эб найрамдалта политикые, хөөрэлдөөнүүдые хэхээр тэдэнэй бэлэн байhые ЧССР бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ Б. Хнеупек тэмдэглээ. Американ шэнэ ракетэнүүдые тэндэ тараан тодхохын урда тээхи Баруун Европодохи байдалда США болон НАТО бусаха ёhотой. Бэеэ дааhан байдалтай гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ Вашингтоной хамааралсалгые тэрэ эрид буруушааба. Тиин бүхы талануудай, тэрэ тоодо Палестиные сүлөөлхэ эмхиин хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүг тушаа уласхоорондын конференци зарлаха шухала гэжэ мэдүүлбэд.

Американ империализмын эээрхэг түримхэй ябуулгануудаа улам дэбэргэжэ байhанhаань уламжалан, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэхи байдалай орёо түгшүүрилтэй болоhондо hанаагаа зобожо байhанаа НДРЙ мэдүүлнэ гэжэ Абдель Азиз Ад-Дали хэлэбэ.

САГААН БАЙШАН СОО ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

ВАШИНГТОН. США-гай президент Р. Рейганэй албанай хэрэгээр апрелиин hүүл багта КНР-тэ ерэхэеэ байhан ушарта зорюулагдаhан пресс-конференци Сагаан байшан соо болобо. Захиргаанай түлөөлэгшын мэдээсэhэнэй ёhоор эндэ үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр талын харилсаае хүгжөөлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үргэн олон асуудалнууд, тэрэ тоодо США-гай ба Хитадай хоорондохи сэрэгэй харилсаанай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Тайванииин асуудалаар КНР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанууд хёмороо зүришэлдөөтэй байhаар гэжэ захиргаанай түлөөлэгшэ мэдэрбэ.

ЗҮБШЭЛЭЛГЫН КОМИССИИН СЕССИ

ЖЕНЕВЭ. 1972 оной майн 26-да СССР-эй ба США-гай хоорондо баталагдаhан стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээнэй, ракетэhээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорой, мүн 1971 оной сентябриин 30-да хоёророной хоорондо баталагдаhан ядерна дайнай hүжэрэлгын аюулые бага болгохо хэмжээнүүд тухай хэлсээнэй зорилгонуудые, дүримүүдые бэелүүлгэдэ туhаламжа үзүүлхын тула байгуулагдаhан совет-американ зүбшэлэлгын саг үргэлжын комиссиин сесси эндэ боложо байна.

ИНДИИН ОБОРОНЫН МИНИСТЕРСТВЫН ЭЛИДХЭЛ

ДЕЛИ. Буу зэбсэгүүдые урдилдэн бүтээхэ, дай журөөдэлгын ябуулгануудаа үргэдхэхэ талаар США түрүүтэй империалис хүсэнүүдэй бэелүүлжэ байдаг ябуулгануудhаа уламжалан, уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй болоhондонь hанаагаа зобожо байhанаа Инди мэдүүлбэ. Парламент дээрэ табигдаhан ороной Обороны министерствын элидхэл соо США-гай ба баруунай бусад гүрэнүүдэй эээрхэг түримхэй политика, бэеэ дааhан байдалтай бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга буруушаан шүүмжэлэгдэнэ.

Дэлхэйн элдэб районуудтахи байдалай орёо түгшүүрилтэй бололго Индиин океан дээрэ дайн дажарта бэлдэлгэ, эндэ сэрэгэй шэнэ баазануудые байгуулга Индиин hанааень зобооно. Мүнөөнэй американ буу зэбсэгүүдые Исламабадта ехээр эльгээлгэ эндэхи тогтууритай hайн байдалда уршаг тойбо татана гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ТҮҮХЭҺЭЭ

ДУРАСХААЛ МҮНХЭЛЬЭН БЭШЭГ

Хяагта хадаа Байгалай үмэнэхи урданай хото гэжэ мэдээжэ. Түүхээр баян энэ хото соогуур ябахадаа, олонхи байшангуудай ханада дурасхаалай хабтагайнуудые, сквер, паркнууд соо хүшөөнүүдые харамаар байдаг. Юуб гэхэдэ, гансал хяагтынхидай бэшэ, мүн бүхы совет арадай омогорхол боломоор хүнүүдэй хуби заяан, намтар энэ хототой холбоотой ха юм. Илангаяа революциин үетэй, Совет засаг байгуулгын үетэй холбоотой газарнуудые ажалшад нангинаар сахин харууһалжа байдаг.

В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ ороной зүг бүхэнһөө бэшэгүүд ерэдэг. «Һургуулиимнай музейдэ хэрэгтэй материалнуудые эльгээгыт» гэһэн гуйлтатайгаар пионернүүд хандадаг. Хотын түүхээр, мүнөөнэй байдалаар һонирходог хүнүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд мүн лэ бэшэгүүдые эльгээдэг заншалтай.

Одессэ хотоһоо Федор Михайлович Озарнинһаа һонирхолтой бэшэг һая музейдэмнай ерээ. Граждан дайнай жэлнүүд, Троицкосавскда (Хяагтада) революциин үедэ болоһон үйлэ ушарнууд бэшэгэйнь мүрнүүд соо дурсагдаа. Өөрынгөө аха — Троицкосавскда ажаһууһан Николай Михайлович Озарнинай ажабайдал тухай Ф. М. Озарнин бэшээ. «1924 ондо ахамни гэртээ. Петровск-Забайкальскда түрэл гаралтаяа уулзахаяа ерээ һэн. Тиихэдэ тэрэнэй хөөрөөнһөө зарим тэды юумыень ойлгожо, һанажа абаһан байхаб» — гэжэ автор бэшэнэ.

1919—1920 онуудта Троицкосавск хотодо подпольно сэрэгэй-революционно комитет, партизанска отряд байгуулагдаһан юм. Н. М. Озарнин (нюуса нэрэнь Петровский) ревкомой президиумэй, партизанска отрядай гэшүүн байһан. Революционно комитет сагаантантай, семеновецүүдтэй, бусадшье меньшевик бүлэглэлнүүдтэй тэмсэл ябуулдаг һэн. «Ахамни ёһотойл тэмсэлшэн байһан юм. Тэрэ Троицкосавскда улаан казарманууд соо болоһон аймшагтай ушар тухай хөөрөө һэн. Политическэ сүлэлгэдэ байгшадые зэрлиг муухайгаар саазалан хюдалга 14 үдэрэй туршада үргэлжэлөө. Аяар 1500 хүниие бууджа, һэлмээр сабшажа, хорложо алахын тула бүхы муухай арганууднаа сагаантан жэгшээгүй. Хаалтада байгшадые зоболжо, туляажа алаха хэрэгтэ Троицкосавскын буржуази хабаадаһан байна гэжэ Федор хөөрөө һэн».

Гашуудалта энэ ушарай удаа городой ажалшад семеновецүүдые бүри ехээр үзэн ядажа, тэмсэлээ эршэдүүлһэн юм. Эрхүү шадар Улаан Армиин түйлаһан шэнэ амжалтанууд, олон газарта зэбсэгтэ буһалгаанай болоһон ушар хяагтынхидай урма зоригые бадаруулаа бэлэй. Подпольно революционно организациин жагсаал бэхижээ. 1920 ондо Монголой хилэ дээрэ хитад интервентнүүд хүсэеэ татажа эхилээ. Меньшевигүүд Троицкосавскые «сүлөөтэ хото» гэжэ соносхохоор бэлдэжэ байгаа. Гэбэшье энэ харата хүсэлынь бэелхэ заягүй байһэн.

1920 оной январь һарада Байгалай баруун талын нютагуудай ажалшан арадай съезд Бэшүүр тосхондо үнгэргэгдэжэ, сагаантантай болон интервентнүүдтэй тэмсэл бүри үргэн дэлисэтэй болоһон юм. Троицкосавскын ревкомһоо эндэ хабаадаһан делегадууд тухай, тэрэ тоодо Н. М. Озарнин тухай В. Т. Кривцовой «Революционно Хяагта» гэһэн ном сооһоо мэдэжэ абанабди.

Юрэдөө, Ф. М. Озарнинһаа манай музейдэ ерэһэн бэшэг Хяагта хотын, хизаарай түүхые шэнжэлгэдэ үшөө нэгэ ашатай туһатай мэдээсэл, бодото хуудаһан болоно үгөө гэбэл алдуугүй. Арад зоной һаруул һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэлшэд тухай дурасхаал совет хүнүүдэй сэдьхэлдэ хэтэдээ мүнхэ гэжэ энэ бэшэг гэршэлэн батална.

А. КУРОЕДОВА,
В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

СПОРТ · спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

ТҮРҮҮШЫНХИЕЭ НЭГЭДЭХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

Биатлоноор Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Залуушуулай дунда 15 километрэй зайда түрүүлэн ерэһэн урилдагшада спортын мастерта кандидадай разряд олгогдохо байгаа. Шуумар бэрхэ биатлонистнууд В. Федосеев, И. Харитонов, С. Бородин, Л. Бадрянов, А. Кузнецов, А. Арбаков гэгшэд хоорондоо мүрысэхэдөө, урилдаанай нэгэдэхи, хоёрдохи зогсолтонуудта бултадаа бэе бэедээ адлирхуу дүнгүүдые харуулаа. Гурбан зогсолтын удаа В. Федосеев А. Арбаков хоёр үлэжэ, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө шадабари, хүсэ шадалаа туршалсаба. Урилдаагаа В. Федосеевэй дүүргэһэнэй һүүлээр, А. Арбаков 9 минутаһаа түргөөр ерэхэ байһан һаа, тэрэнээ дүүргэжэл гараа. «Буревестник» бүлгэмэй биатлонист Сергей Бородин гурбадахи һуури эзэлээ.

Эстафетэ дамжуулгын урилдаанда залуушуулай дунда студентнэр, ехэшүүлэй дунда «Локомотив» бүлгэмэйхид илаһан байна. Командын тоосоогоор «Труд» бүлгэмэй буудадаг санашад түрүүшынхеэ илажа, дамжуулгын кубогта хүртэбэ. «Буревестник», «Локомотив» бүлгэмүүдэй команданууд шангай удаадахи һууринуудта гараа. Энэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр республикымнай суглуулагдамал команда бүридхүүлэгдэжэ, Южно-Сахалинск хотодо үнгэргэгдэхэ РСФСР-эй арадуудай спартакиадын зонын мүрысөөндэ хабаадахаяа бэлдхэл һорилго хэжэ эхилбэ.

В. ДЕНИСОВ,
РСФСР-эй судья.

СЭРЭГШЫН ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Смоленск шадар партизанай соединениин командир байһан Г. В. Очировай шанда хүртэхын түлөө эдир барилдаашадай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар үнгэргэгдэдэг заншалта мүрысөөн Уланда болобо. Улан, Хилгана, Баян-Гол, Баргажан, Баргажанай-Адаг, мүн Хурамхаанай районой 100 гаран эдир барилдаашад мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Барилдаанай хибэс дээрэ болоһон шанга тэмсэл сугларагшадые ехэтэ һонирхуулба. Эдир хүбүүд гоё һайханаар барилдажа, бүхы арга дүрэеэ харуулһан байха юм.

Харагшадай һанамжын ёһоор Дамба Ламатханов (Хурамхаан), Гоша Баяндуев (Улан) хоёрой уулзалга эгээл гоё һайхан, һонирхолтой шанга тэмсэлдэ үнгэрһэн байна. Эндэ Д. Ламатханов 1 баллаар гартажа, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Энэ уулзалга эдир барилдаашадай ехэ арга боломжотой байһые элирхэйлэн харуулаа.

Уланай колхозой партийна болон профсоюзай комитедүүд хэһэн тусхай шангуудые тогтооһон байгаа. Уланһаа Гэнэ Баяндуев «Эрхим һайн арга дүрэтэй байһанайнгаа түлөө» тусхай шанда хүртөө. Саша Доржиев (Хурамхаан) «Урожай» бүлгэмэй райсоведэй тогтооһон «Илалта түйлаха хүсэл эрмэлзэлтэй байһанайнгаа түлөө» тусхай шанда хүртэбэ.

Энэ мүрысөөн хэдэн шэнэ нэрэнүүдые элирүүлээ. О. Субботин, М. Молонов, Д. Дамдинов, С. Моргачев, В. Мишенин гэгшэдые энэ талаар дурдажа болоно.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр А. Ринчинов, М. Молонов, А. Очиров, С. Будаев (бултадаа Хилганаһаа), аха дүүнэр Баяндуевууд, В. Степанов (гурбуулаа Уланһаа), Ц. Дамдинов, Ж. Лубсанов, Б. Будаев, К. Дондупов, (бултадаа Баян-Голһоо), О. Субботин, В. Бровкин (хоюулаа Хурамхаанһаа) илажа гараһан байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эдир спортсменүүд командаараа илаба. Хилганын, Уланай колхозуудай эдир барилдаашад хоёрдохи, гурбадахи шангуудта хүртөө.

«Урожай» бүлгэмэй райсоведэй, Уланай колхозой правлениин парткомой болон профкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, шангууд илагшадта барюулагдаһан байха юм.

В. ГУЛГЕНОВ,
Баргажанай районой физическэ культура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ, спортын мастер.

«Спортлотонуудай» мартын 24-дэ үнгэргэгдэһэн 12-дохи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха». 3— бобслей, 4—бокс, 5—бүхэ барилдаан, 20—далбагата спорт, 42—уһан дээрэ санаар урилдалгын спорт, 44—мотоспорт.

«36-һаа 5-ень тааха». 2—биатлон, 3—бобслей, 6—дзю-догоор барилдаан, 14—академическэ һэлюурдэлгэ, 21—тамаралга.

(ТАСС).

СССР-эй ХОЁР ДАХИН ЧЕМПИОН

Буряад оромнай гаһар хүсэтэй барилдааша хүбүүдээрээ үнинэй холо саагуур суурхажа байдаг. Энэнь манай республикын барилдаанай баян ёһо заншалтай, гүнзэгы үндэһэ һууритай байһыень элирхэйлэн харуулна.

Классическа барилдаагаар дэлхэйн хоёр дахин чемпион, мүнөө СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренер, спортын габьяата мастер Геннадий Сапунов, оронойнгоо оло дахин чемпион, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ бронзо медаляар шагнагдагша, спортын габьяата мастер Клим Олзоев Буряад оронһоо үрган гаранхай.

Һүүлэй 20 гаран жэлэй хугасаа соо манайда дүрэ буляалдалгын барилдаан амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна. Хоёр хүбүүднай — уласхоорондын классай спортын мастернууд Борис Будаев, Олег Алексеев Европын чемпионууд болоо һэн. Тиихэдэ үшөө табан хүн— уласхоорондын классай спортын мастерай, 90-ээд хүн СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Тэдэнэй алдар солые, нэрэ хүндые халан абажа, саашадань амжалтатайгаар үргэлжэлүүлхэ эдир, залуу барилдаашадые элирүүлэн оложо, һурган хүмүүжүүлхын тула республикымнай спортын бүлгэмүүдэй, хүдөө нютагуудай хүүгэдэй спортын һургуулинуудай тренернүүд ехэ оролдолго гаргадаг.

Аха үетэнөө халажа абаха аргатай, мэргэжэл шадабаритай хүбүүд манайда яһала олон. Нэн түрүүн «Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй инструктор, спортын мастер Николай Ивановые энэ талаар дурдалтай.

Тэрээн тухай спортдо дуратайшуул ехэ юумэ мэдэхэшьегүй байхадаа болохо. Ушарынь юуб гэхэдэ, Н. Иванов һүүлэй хоёр жэл соо ехэ амжалта, илалта түйлаа.

Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэдэй һургуулиндахи 11-дэхи ГПТУ-да һуража байха үедөө тэрэ «Забайкалец» гэжэ спортклубай хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер Владимир Ангархаевай хүтэлбэри доро барилдаанай нюусатай түрүүшынхеэ танилсажа эхилээ һэн. Гараха түрэхэһөө хүдэр томо бэетэй энэ хүбүүн түрүүшээр ядалсаһаншье байха. Тренерэйнгээ заабари зүбшэлые жэншэдгүй һайнаар бэелүүлхые оролдоошье һаань, бүхы юумэн тэрэнэй һанагшаар боложо үгэдэггүй һааб даа. Заримдаа һорилго бэлэдхэлээ хаяхашье гээшэ гү гэһэн боддолдо абтаха.

Зүгөөр «эрэ хүн зориһондоо» гэжэ тренерэйнгээ хэлэһэн үгэнүүдые Н. Иванов зүрхэ сэдьхэлдээ улам дүтөөр абажа, бүри эршэмтэйгээр һорилго хэдэг һэн. Тингэһээр түрүүшын амжалта түйлагдажа, эдир хүбүүн городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо манай бэрхэ тренернүүдэй нэгэн — республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, спортын мастер Нима Ивахиновай хүтэлбэри доро Н. Иванов һорилго хэнэ. Нёдондо жэл эдир хүбүүн түрүүшынгээ ехэ амжалта түйлаа һэн. Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахадаа, хүндэшэг шэгнүүртэнэй дундаһаа онсо шалгаржа, тэрэ ороной чемпион болоһон юм. Тиихэдээ тэрэ бэлигтэй бэрхэ хэдэн барилдаашадые — эдиршүүлэй дундаһаа дэлхэйн чемпион Д. Мүзикашвили (Грозный), уласхоорондын классай спортын мастер В. Головко (Черкесск), спортын мастер М. Галдава (Тбилиси) гэгшэдые илажа гараһан байгаа.

Удаань дэлхэйн чемпионадта хабаадаха нэрэ хүндэдэ хүртэхын түлөө Ленинградта үнгэргэгдэһэн шэлэн абалгын мүрысөөндэ Н. Иванов бүхы табан уулзалгадаа илалта түйлаа һэн. Июль һарада Монголой нийслэл хотодо үнгэргэгдэхэ «Хани барисаан» гэжэ уласхоорондын ехэ мүрысөөндэ хабаадахаяа бэлдэжэ байтараа үбдэжэ, тэрэнэй болон тренерэйнь бүхы хараа түсэбүүд буруу һүрэбэ.

Гэбэшье энэ жэл Николай Ивановто урагшатай һайнаар эхилбэ. Залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Кострома хотодо үнгэргэгдэһэн РСФСР-эй мүрысөөндэ тэрэ шалгарһан байна. Тэрэ, хараха маягта хүдэлсэгүй, хүжүүн бэетэй шэнги аад, хибэс дээрэ гарахадаа, тад ондоо боложо, эршэмтэйгээр доболжо оро-

дог, илалта түйлдаг юм.

Удаань залуушуулай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Таллин хотодо болоһон мүрысөөндэ манай барилдааша хүбүүн спортын мастерта кандидат Заза Ткешилашвилие (Тбилиси)—9:5, спортын мастер Анатолий Петрусевичые (Донецк) 9:3 тоотойгоор шүүжэ, хүндэшэг шэгнүүртэнэй соо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэ ехэ амжалтаданъ тренернүүд В. Ж. Ангархаевай, Н. С. Ивахиновай габьяа ехэ.

Үнгэрһэн жэлдэ эдиршүүлэй дундаһаа ороной чемпион болоод, бусажа ерэмсээрээ, республикынгаа түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахадаа, хэзээ нэгэтэ РСФСР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ородог байһан спортын мастернууд М. Елбаскин, А. Лезнов гэгшэдые шүүжэ, спортдо дуратайшуулай магтаал һайшаалда хүртөө һэн.

Харин мүнөө СССР-эй чемпионадта бронзо медаляар шагнагдаһан спортын мастер Д. Халтановтай хамта Н. Иванов ороной залуушуулай суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, апрель һарада болохо Европын чемпионадта хабаадаха зорилготойгоор Минск шадархи «Стайки» гэжэ олимпийскэ баазада һорилго хэжэ байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тренер Нима Сосорович Ивахинов забһарлалгын үедэ Николай Ивановто заабари зүбшэл үгэжэ байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

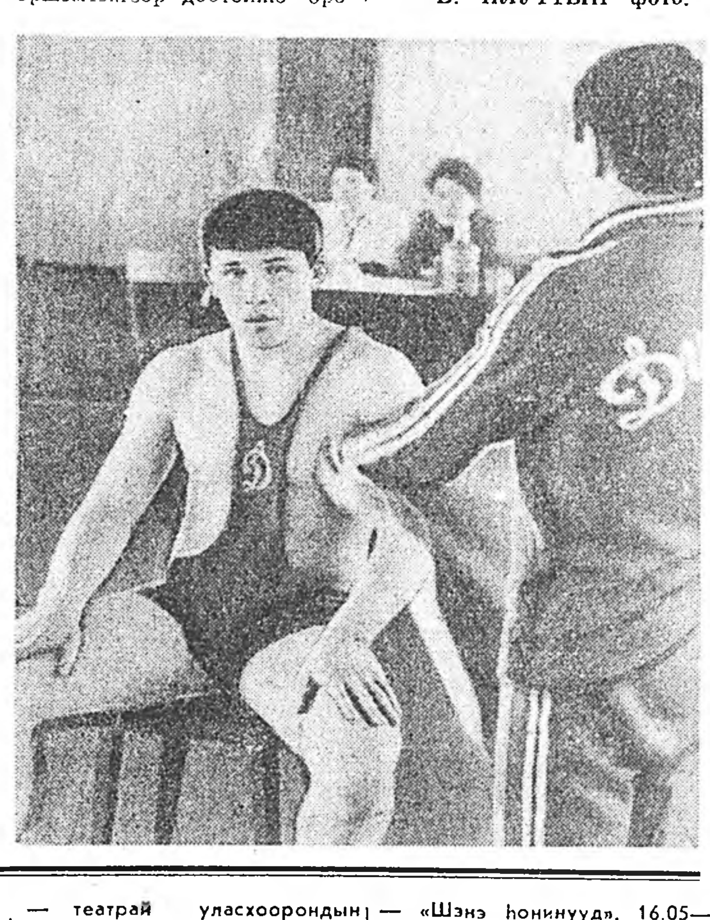

УЛАСХООРОН[ДЫН] ШЭНЖЭЛ[ГЭ]

ВАШИНГТОНОЙ ҮГЭНҮҮД БА ХЭ…

Никарагуада ерэһэн совет «Луганск» гэжэ танкерай трюм доро «США-да хэгдэһэн» гэһэн тэмдэгтэй минын тэһэрһэн ушар баруун оронуудтахи Рейганэй захиргаанай гадаадын политикын бодото уг зорилгодо этигэдэгшье хүнүүдые гайхуулан зэбүүрхүүлбэ. Холбоото Штадуудаар ба тэдэнэй дахуулшадаар хэгдэһэн будуулиг муухай энэ ушарал Вашингтоной «эб найрамдалда» дуратайбди гэдэг хубхай билдагууша идхалгые үшөө дахин элирхэйлэн харуулба. Вашингтоной ажал ябуулагшадай «США-гай эб найрамдалта хүсэл эрмэлзэл» тухай хубхай хооһон үгэнүүдые хэдышье ехээр шашаза һаа, дэлхэйн элдэб хизаарнуудта— Түбэй Америкэһээ эхилээд Алас-Дурна хүрэтэр — США-гай нюуса далдагүйгөөр хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй харата ябуулганууд олониитын анхаралһаа халхалагдахагүй.

Холбоото Штадуудаар бэелүүлэгдэжэ байһан түсэбүүд бүхы дэлхэй дээрэ аюулта байдал тохёолдуулна, тэдэнэйнь уг зорилго хадаа дэлхэй дээрэ тогтонижоһон байдалые һандаргаха һэдэлгэ болоно. Ракетэнүүдтэ эсэргүү оборонын (ПРО) үргэн ехэ системэ бэелүүлхэ программатай Пентагоной «политика зохёогшод» имагтал тиимэ зорилго урдаа табинхай. Энэ ушартай дашарамдуулан, сэрэгэй мэргэжэлтэдэй хэлэһэнэй ёһоор замбуулинай дэйдада ямар нэгэ «хаалта» табиха тухай хэлэгдэнэ, Вашингтон тэрэ халхабшын саана ороод, нүгөөдэ таладанъ ядерна сохилто хээд, бусад арадуудые дуран соогоо эзэрхэн зонхилжо байхабди гэжэ найдана. Иимэ программа зохёожо байхадаа, ракетэнүүдтэ эсэргүү оборонын системэнүүдые байгуулха ябадалые хориһон ПРО-гой системэ хизаарлаха тухай СССР ба США хоёрой хоорондо баталагдаһан договорые эбдэхэ болоно.

Иимэ харата муухай, милитарис ябуулгын хэгдэжэ байхада Советскэ Союзай миил гараа хабсараад һуужа байхагүйнь мэдээжэ, өөрынгөө … аршалан хамгаалха … байһаниинь ойлгосотой.

Мүнөө Холбоото Шта[дуудай] яһала дээгүүр нэрэ хүнд[этэй] … ябуулагшад Вашингтоной … рюусалгагүйе ойлгожо … бэл «Москвагай заабари … оролдодог буржуазна … ниие гэмнэхэ хабагүй … хүнүүдэй дунда полити[…] элитэ ажал ябуулагшад, бү[…] дээжэ болоһон эрдэмтэд[…] гаа зободог эрдэмтэдэй … эмхиин һэнамжын ёһоор, … эсэргүү обороные байгу[…] хэй дээрэхи ядерна … рие эрид хубилгаха ба … аюулые ехэдхэхэ байна.

Америкын мүнөөнэй … дээрэхи уласхоорондын … сэрэгэй-политическэ … бүри ехээр муудхаагаа. … нэй «түйлалтануудта» оро[…] дэ, жэшээнь, холын зайда … далита ракетэнүүдые … галга эхилээ, хүн зони[…] хүсэ ехэтэ «МХ» ба бусад … нүүдые тараан тодхохо т[…]

Ушар байдалай иимэ б[…] баруун оронуудтахи түрүү[…] ажал ябуулагшадай мэд[…] ёһоор Советскэ Союзай … политика улам ойлгосотой[…] харагдана. Энээн тушаа … нис партиин Генеральна … Холл иигэжэ хэлэһэн: … политикада ядерна бүү … роохо тухай хэлсээ батал[…] доно. Энээниие мэдэрхын … лизмда дурлаһанэй огто … дээрээ бүхы дэлхэй тэрэ[…] оролдоно, капиталис … юумэ хэхээр бэлэн. Ганс[…] хал өөдэ тамарһаар».

ХҮРШЭ ЁҺООР АЖАҺУУХА Х…

Вьетнамай социалис республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Ко Тхать гэгшэд Зүүн-Урда Азиин хэдэ хэдэн оронуудаар ябажа ерэбэ. Тэрэ албанай хэрэгээр Индонези, Австрали ба Таиланд ошожо, эдэ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна. Тэдэнэр миил хоёр талын харилсаануудаар бэшэ, харин регионойнгоо ба мүн уласхоорондын байдалай олон тоото асуудалаар хөөрэлдэһэн байха юм. Өөһэдынь үгэһэн сэгнэлтын ёһоор Вьетнамай министрэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд яһала ашатай туһатай, бүтэмжэтэйшье байба. Зүүн-Урда Азида бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлгын, энэ регионие эб найрамдалай, тогтууритай байдалай, хүршэ ёһоор ба харилсаа холбоотойгоор ажаһуулгын аша туһада Индохитадай ба АСЕАН-ай оронуудай хоорондо хоёр ба олон талын үндэһэ һуури дээрэ хөөрэлдөө үнгэргэхөөр социалис Вьетнамай хүсэл эрмэлзэлтэй байһаниие дурсагдагша хөөрэлдөөнүүд гэршэлэн харуулба.

Индохитадай гурбан орон — Вьетнам, Лаос ба Кампучи — регион доторхи байдалые гуримшуулан һайжаруулгада, бүхы шухала асуудалнуудые имагтал амгалан ёһоор, хөөрэлдөөгөөр шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудтай үүсхэл нэгэтэ бэшэ гаргаһан байна. Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин үндэр тушаалтадай нёдондо үнгэргэгдэһэн уулзалгын, тэрэшэлэн энэ жэлэй январь һарада үнгэргэгдэһэн Индохитадай гурбан оронэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ээлжээтэ конференциин документнүүд дотор тиимэ дурадхалнуудай бүхэли комплекс бии юм. Адли тэгшэ ёһо гуримай, бэе бэеынгээ аша туһын хэрэгүүдые хүндэлэн, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааранггүйгөөр хоёр ба олон талын үндэһэ һуури дээрэ регионойнгоо арсалдаа буляалдаатай бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, барандань таатай зохид шиидхэбэринүүдые олохо тушаа эндэ хэлэгдэнэ гээшэ. Индохитадай оронууд хөөрэлдөөндэ хэрэглэгдэжэ болохо ямаршье аргануудые хаража үзэхөөр бэлэн. Тэдэндэ эгээл гол шухалань юуб гэхэдэ, Зүүн-Урдахи … лые гуримшуулгада туһал[…] ниие тогтууритай ба аюу[…] зоно болгохо хэрэгтэ туһ[…] лоно.

Дурсагдагша регионд[…] мүрөөр гуримшуулгада һ[…] жа байһан Вашингтон ба … хархис хүсэнүүдэй балма[…] тика дээрэ дурсагдагша … бэелүүлгэдэ бэрхэшээл ү[…] Урда Азида байһан өөһ[…] хүсые улам ехэ болгохые … һан США-гай захиргаан … нуудта үзэгдөөгүй ехээр … Индохитадай оронуудтай … саа холбоогоо гуримшуул[…] дэб бэрхэшээлнүүдые тохё[…] риализм ба хархис хүсэ[…] газар дээрэ хоргодоһон … бандидууд болон кхмер … дые али болохоор дэмжэд[…] пучида эсэргүү зэбсэгтэ … туһалдаг байна.

Эдэ мэтын бэрхэшээлнү[…] хёолдобошье, кампучи ара[…] үндэһэ һуури байгуулха за[…] дамтайгаар дабшэжа ябана … соохо шадал хэндэшье ба[…] тиимэ эрхэ байдалай байгуу[…] һаа Индохитадай гурбан оро[…] хэрэгүүдэй министрнүүд … заһанайнгаа һүүлдэ иигэжэ … арадай Кампучиин аюулгүй[…] тай болоһон эрхэ байдал … гүүдэй ээлжээтэ бүлэгые … дэһээ гаргаха арга олгоно. … чиин правительствын гүйлт[…] раа тэндэ байна.

Нгуен Ко Тхать гэгшын … гээр АСЕАН-ай оронуудаар … хадаа Зүүн-Урда Азиин ай[…] асуудалнуудай талаар хөөр[…] га боломжонуудые үргэдх[…] шье һэжэг байхагүй.

ҮГЭЭ ОЙЛГОЛСОНГҮЙ ТАРА…

Европын нэгэдэлэй соведэй ээлжээтэ сесси — «юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн-гүрэнүүд ба правительствануудые толгойлогшонорой уулзалга хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр урагшагүйдэн панхаруутаба. Энэ хадаа капиталис оронуудтахи экономическа хүндэ хүшэр кризисэй эрхэ байдалда империалис зүришэлдөөнүүдэй хойшолон мүн болоно. Брюссельдэ зарлагдаһан арбан ороной толгойлогшонорой энэ уулзалгада тайлбари үгэжэ байһан шэнжэлэгшэд тиимэ тобшолол хэнэ гээшэ. Зүгөөр энэ уулзалгада анхарал ехээр хандуулагдаһан байха юм. ЕЭС-эй ерээдүйн асуудалнуудые «арбанай» толгойлогшонор шиидхэхэ ёһотой байгаа гэбэл: «юрэнхы дэлгүүрэй» мүнгэн сангай мүнөө бодото дээрэ хооһоршоод байһан ушарһаа финансова политикада хубилалта хэхэ тухай, ЕЭС-эй бюджедэй гурбанай хоёр хубиин гаргашалагдажа байһан хүдөө ажахын системые хубилгаха тухай. Гэбэшье гол шухала болоһон эдэ асуудалнуудай нэгэнээршье үгэеэ ойлголсохо ушар түйлагдабагүй.

Италиин правительствые толгойлогшо Б. Кракси гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, Англиин премьер-министр Т. Тэтчерэй айхабтар үсэд, эблэршэгүй өөрын хараа бодол баримталһан ушарһаа хөөрэлдөөн дээрэ үгэеэ ойлголсохо ябадал түйлагдаагүй. Лондон «юрэнхы дэлгүүрэй» бюджедтэ жэл бүри оруулдаг түлөөһэнэйнгөө хэмжээе хэтэрмэ ехэ гэжэ тоолодог дээрэһээ ЕЭС-эй онсо шухала бүхы асуудалнуудай шиидхэбэриие тэрээнһээ дулдыданги байдалда табинхай. Сесси дээрэ бодото ёһоор газаашалуулан амяарлагдаһан Англиин правительствые толгойлогшо хорихо эрхээ хэрэглэн, «юрэнхы дэлгүүрэй» урда табигдажа байһан онсо шухала бүхы асуудалнуудай шиидхэбэриие хойшо татаа.

Энэ бүлэглэлэй эблэршэгүй зүришэлдөөнүүдэй дунда Лондоной баримталдаг хараа бодол гансааран харагдаа бэшэ ха. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ тухай асуудалаар (үнэ сэнгыень зорюута дээгүүр байлгахын тулада олонхи орон энэ продукциин хэмжээе бага болгохо эрилтэ табина) «юрэнхы дэлгүүрэй» хү[…] хилгодо эсэргүү байһанаа … ландиин премьер-министр … ральд гэгшэ заседаниин … ошоо. Тиихэдэ Дани, Греци … на политикын хэдэ хэдэн … ондоо хараа бодолтой бай[…] лээ.

Эсэсэй эсэстэ сессидэ хэ[…] гэдэлдэ ородог арбан оро[…] хуби заяанай дулдыдахы … шье асуудалаар, 1984—198[…] дөө ажахын продукцида сэ[…] хэ мэтэ багашье асуудала[…] голсожо шадаагүй. Сэн … лай шиидхэбэриһээ оло … нүүдэй хуби заяанай дулд[…] мэдээжэ. Тэдэнэй олзо дох[…] жо, үгырхэ, ядарха байна … мическа хүндэ хүшэр кризи[…] ЕЭС-тэхи хүдэлмэригүй 12,[…] ниие абарха талаар юуншье …

Нёдондо жэлэй декабрь … нада үнгэргэгдэһэн зүблөө[…] «арбанай» правительствану[…] логшонорой Брюссельдэ за[…] залга түгэсхэлэй коммюни[…] дэ толилоогүй, гадаадын … лаар хамтын ямар нэгэ мэд[…] гүй үнгэрбэ. «Өөһэдтэнь онс[…] тоодын асуудалнуудаар үгэе[…] шадаагүй аад, дэлхэйн ехэ … мэдүүлгэ хэхэ болоо һаа», … лэгшэдтэ аягүй, эшхэбтэр юу[…] на,—гээд сессиин түрүүлэгш[…] циин президент Ф. Миттер[…] ференци дээрэ хэлээ. ЕЭС-[…] орган—Европын нэгэдэлэ[…] сиин түрүүлэгшэ Гастон Тор[…] дүүлһэнэй ёһоор хамжагша[…] хи бүхы харилсаануудай тал[…] най гараһые сессидэ хабаад[…] лэһэн байна.

И. МА…

Редактор Р. …

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Театр ба харагшад» — түрүү бэшэг. Социалис уялганүүдай дүүргэлтые шалганабди «Тарялан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һара» — корреспонденцинүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Үйлэдбэриин шухала нөөсэнүүд» — Н. Розановай статья. «Үрэжэлэй арал» — Н. Дегтяровой статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хүн ба байгаали». Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хаана ошожо һурахаб» — соносхолнууд. Мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время» 9.40— Үглөөнэй гимнастика 9.55— «Москворечье» гэжэ Соёлой ордоной «Ритмы детства» ансамблиин концерт. 10.25— «Мук-скороход», «Как здоровье, братец Лис?» — мультфильмнүүд. 10.55—«Ехэ городой элүүр энхэ»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.25 — «Три оплеухи»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай фильмын премьерэ. 12.30 — «Шэнэ һонинууд». 12.35—Р. Гамзатов «Эжынэрые гамнагты». 13.35 —«Хамта— эбтэй бүлэ». 14.05—«Хун шубууд» —мультфильм. 14.20— «Дурасхаалтай һаа, шагнагты»— фильм-концерт. 15.00—15.15— Забһарлалга. 15.15— Шэнэ һонинууд. 15.35 — «Дневник и память»— телевизионно баримтата фильмын премьерэ. 16.10 —Кировоградай «Весна» гэжэ дуу, хатарай ансамблиин концерт. 16.30— «Шинии ленинскэ библиотекэ» 17.00—«Капитанская дочка»— уран һайханай фильм. 18.40— «Лицензия на убийство»— телевизионно баримтата фильмын премьерэ.

Улаан-Үдэ. 19.30—«Байкал».

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал». 20.10— «Саяны»— хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 20.50— «Долгая дорога в дюнах»—телевизионно 7 серитэй уран һайханай фильм. (5-дахи сери). 22.00— «Время». 22.35— «Мүнөөдэр — театрай уласхоорондын үдэр». СССР-эй арадай артист М. Царев дамжуулгые ябуулна. 23.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Гадюка» —уран һайханай фильм. 11.00 —«Эхын һургуули». 11.30 — Советскэ Союзай Геройнууд, летчик-космонавтнууд В. Быковский ба З. Йен (ГДР) гэгшэдэй һурагшадтай уулзалга. 12.15— ЦТ ба ВР-эй үхибүүдэй Ехэ хоорой концерт. 13.00 — «Огневушка-поскакушка». «Приключения Чипа» —мультфильмнүүд. 13.30—«Француз хэлэн». 14.00— «Алтайн телевидениин программа». 14.55 —«Завещание старого мастера»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. (1-дэхи сери). 16.00 — «Шэнэ һонинууд». 16.05— 18.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.00 —«Энээниие хүн бүхэн мэдэхэ ёһотой». гэһэн циклһээ. 18.30 — «Залуушуулай творчество». 19.00 — «Ажалай вахта» — дамжуулга.

Москва. 19.30 — «Московско областиин Пушкино городой арадай хоорой концерт».

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Киножурнал».

Москва. 20.00 — «Эрдэм ба ажабайдал». 20.30 — «Ф. Шопен. «Баллада соль-минор».

Улаан-Үдэ. 20.50 — Киножурнал.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!. «Чудо-паучок» —мультфильм. 21.15— «ЦТ ба ВР-эй ородой дуунай академическэ хоорой концерт. 22.00 — «Время» 22.35 — «Крепостная актриса» — уран һайханай фильм.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96. приемная—2-54-54. зам редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52 секретариат 2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05. пропаганды—2-56-23 промышленности и строительст-ва—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36, 2.64.86, советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-61, 2-57-63. информации—2-69-91. переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская 2-33-61 выпускающие—2-35-95. отдел объявлений—2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, … Н-01409. Заказ № 71. Индекс 04…